

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

ODDER

HØJSKOLE

Aarskrift

1889-1939.

S.-k. 25
Pædagogisk Studiensamling
København V.

Aarsskrift
for
Odder Højskoles Elevforening
1939

Udgivet af Elevforeningen

---

19. Aargang

Stens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

Det gode Ord —

Tone: „Kirken er som Himmerige“.

*Inting kan Sjæle saare
mere dybt, end onde Ord.
Tunge Tramp af Hæle haarde
følger fluks i deres Spor.*

*Deraf rejser sig saa vide
djævelsk Ufærd, dyrisk Vold.
Derfor maa nu Slægten lide.
Derfor bliver Verden kold.*

*Der er inting, der læger
Hjærtesaar, som gode Ord,
ingen liflig Drik, der kvæger
os, som de, ved Livets Bord.*

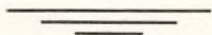
*De udstraaler Lys og Varme,
stifter Fred og skænker Mod.
Kun ved dem vor Jord, den arme,
finder for sin Vaande Bod.*

*Dø da, alle onde Tanker,
før — som Ord — I Vinger faar!
Hjærte hvert, som kærligt banker,
tal, saa langt din Stemme naar!*

*Du, som alt det onde hader,
Godheds Kilde, en^s god!
Lad dit stærke Ord, o Fader,
gaa sin Fjende midt imod!*

*Tal det ind i vore Hjærter!
Send det ud til Jordens Rand!
Tænd ved det os Julens Kærter,
Livets Lys i Dødens Land!*

Jakob Lykke.

Alvorstid.

Trange Tider langsomt skrider,
langsomt skrider, det har den Art.

Vi oplever en Alvorstid, mere alvorlig end mange maa-
ske rigtig gør sig klar, thi selv om der tilsyneladende
ikke sker saa meget i Øjeblikket, ligger det og ulmer, og
faar det først rigtig Luft, kan det blive en Verdensbrand
langt frygteligere end for 25 Aar siden. Vi, der — ganske
vist kun paa Afstand — oplevede Verdenskrigen, kan ikke
forstaa, at Europa virkelig skal udsættes for dette — maa-
ske langt frygteligere — nu igen.

Er det da Sodoma og Gomorra om igen? Ja, Ild og Svovl
og alskens Sprængstof kunde tyde paa det, og hvem vil saa
bede for Europa? Det synes vi jo nok, vi alle vil, men er
det ikke, naar det kommer til Stykket, først og fremmest os
selv, vi tænker paa, for saa er der nok for lidt Kraft i vor
Bøn.

Er det ikke netop Egoisme, der har præget Tiden siden
den forrige Krig? Man har villet ordne det hele selv med
Forstanden, man har lavet 5 Aars Planer og 3 og 4 Aars
Planer, man har villet tildele hver enkelt sin bestemte Plads
og ment, at saa skulde alle faa det godt, men man har glemt
at tage Vorherre med paa Raad, og derfor er den vigtigste
Faktor — Næstekærligheden — ikke kommen til Anven-
delse. Man har glemt Slutningen af Fadervor: „Thi dit er
Riget og Magten og Æren i al Evighed“, for man har selv
villet tilegne sig Riget og Magten og Æren.

Er Europas lovpriste Kultur da virkelig moden til Un-
dergang. Vi vil ikke tro det, men man kan jo heller ikke

lade være at tænke paa Grækenlands og Romerrigets Stortid og hvad der kom ud af deres høje Kultur. Jo, det er en Alvorstid, vi oplever, og selv om vi Gudskelov er blevet holdt udenfor Krigen, kan vi ikke være upaavirket af det, der sker udenfor vor Dør. Aakjær skrev i 1916: „Du Puslingland, som hygger dig i Smug, mens hele Verden brænder om din Vugge.“

Mon vi ogsaa nu hygger os i Smug? Det er i alle Tilfælde ikke nogen attraaværdig Stilling at indtage, saa er der næppe megen Kraft i vor Bøn og dog kan vi ikke lade være at bede for Europa, og vi kan heller ikke lade være at bede for vort eget Land, men vi vil bede: „Herre, hold os uden for Krigen, men ikke uden for Krigens Alvor.“

Der fortælles, at Goethe under Folkeslaget ved Leipzig sad inde i Staden og skrev en Epilog til Brug for en Skuespillerinde ved Teatret i Weimar. Iøvrigt var han i de Dage mest optaget af at studere Kinesisk.

Skønt Kanonerne tordnede udenfor Bymurene, var han ikke blot uden for Krigen, men ogsaa uden for Krigens Alvor.

Deri skulde vi ikke gerne ligne ham.

En Alvorstid maner til Sammenhold, men ogsaa til Daad. Hvis vi kun hygger os i Smug, kan vi ikke vente, at der bliver regnet med os, naar det store Opbygningsarbejde skal begynde, og vi vilde heller ikke være skikket til at gøre en Indsats.

En Alvorstid kan have sin store Værdi baade for den enkelte og for et Folk. Det kan være noget af en Ildprøve, hvorunder der sker en Anspændelse af Kræfterne og skjulte Kildevæld kan udløses og frigøres, saa det bagefter kan kendes paa hele Folkets Livsførelse. Det har vi talrige Eksempler paa.

Naar vi i Højskolen sætter Historieundervisningen som det første paa vort Program, saa er det jo fordi den fortæller os om tidligere Slægters Kampe og Sejre men ogsaa om Nederlag.

Ingemann skrev som Indledning til sine historiske Romaner:

Stig op af Graven, du Slægt, som døde,
 forkynd dit Fald og afmal din Brøde.
 Advar os mod Udslettelsens Dom
 og vis os, hvorfra din Frelse kom.

Historien fortæller os, at der har været Tider, da Menneskene har stolet paa egne Evner og Kræfter, men det førte altid til Nederlag. Men Historien fortæller os ogsaa om trange Tider, da Folket har maattet savne og lide; men har det ærligt og redeligt taget Kampen op i Tro paa, at „han som kan Stormen binde og lede Bølgen blaa, han kan og Vejen finde, hvorpaa vor Fod kan gaa“, da har det altid ført til Fremgang og Velsignelse for Folket, for det er Livets Lov.

Da Verdenskrigen standsede, var der vist mange, der regnede med en ny og stor Tid, og der blev jo ogsaa gjort Tilløb til Forbedring paa flere Maader f. Eks. Folkenes Forbund, men Dansen om Guldkalven og Egoismen gav ikke Plads for det nye, man glemte Gud, og man havde ikke Brug for en Frelser.

Skal Europa rejse sig igen, maa der en Omsindelse til, og den skal komme indefra. Vi maa lære at forstaa, at der er noget, der hedder Livets Lov.

Da man i den franske Revolution til Ordene Frihed og Lighed føjede Ordene Broderskab, maa noget af dette have dæmret for dem, thi Broderskabsfølelsen eller Menneskekærligheden er Kristendommens store Bud eller Tilbud. Menneskene har kendt denne Livslov i 1900 Aar. Det gælder om, at de forstaa, at kun ved at lyde den kan der blive gode Forhold i Verden.

Nu staar Julen for Døren, denne forunderlige Tid, da det gode ligesom har lettere ved at faa Indpas i vore Hjerter.

I en Alvorstid trænger vi rigtig til at opleve Julen.

Maatte vi da i vort lille Land, ja i hele den arme Verden, rigtig lære at forstaa, at den eneste, der kan bringe noget godt ud af alt dette forfærdelige, som Europa er inde i, er Julens Fyrste. Ja, fyld Jul, fyld med Kærlighed fra Gud den store tomme Verden ud.

De kimer, de gamle Klokker,
 fra Kirkernes Taarne de lave
 ud over Kors og Grave
 til Menneskers lønligste Skjul.
 De kalder og drager og lokker,
 hvor Hjerterne lider og strider
 ved Søgn og i hellige Tider,
 men mest, naar de kalder om Jul.

Sælsomt gaar Menneskers Veje,
 sælsomst vi selv dem slynger:
 ensomme Folk og Klynger,
 som hver har sin Hu og sit Sind.
 Gud giv os den Vished i Eje,
 at hvordan end Skæbnerne falder,
 engang dine Klokker os kalder
 til Julens Samling ind.

Chr. Ludvigs.

Hjertelig Hilsen til alle Aarsskriftets Læsere med Øn-
 sket om en glædelig Jul og godt Nytaar.

Marie og Elisius Johnsen.

Veje og Maal.

Enhvert menneskeligt Foretagende har baade sin Historie og sin Forhistorie. Det begynder med, at Idéen undfanges i et Menneskes Sind, hvad enten det nu er i Hjertet eller i Hjernen. Saa drøftes Idéen med andre. Der lægges Planer angaaende Udførelsen. Det drejer sig maaske om en ny Landevej eller en ny Skole. Man overdrager det da til Ingeniør eller Arkitekt at udarbejde Tegninger og Overslag. Hele Planen vedtages. Arbejdet udbydes. Og saa tages der fat. Forhistorien er endt. Den egentlige Historie begynder. Og nu kan der naturligvis indtræffe uforudsete Vanskeligheder, der kan sinke Arbejdet. Landevejen skal maaske føres over Mosedrag, hvor der er et blødt Underlag, som giver efter, saa der maa føres mere Jord paa end beregnet. Et Stillads kan vælte. Men man kan dog til sidst aflevere Arbejdet fuldført efter Projektet. Forberedelserne har været trufne med Omhu. Arbejderne har haft den fornødne Indsigt og fagmæssige Dygtighed og Samvittighedsfuldhed. Det eneste Punkt, hvor der mulig er sket en Forskydning i Planen, er med Hensyn til Omkostningerne. Det kniber som bekendt tit at faa Overslaget til at holde. Men ellers: Det, man planlagde, fik man virkeliggjort.

Naar Talen er om Menneskers personlige Livsførelse og de Maal, de sætter sig for deres eget Liv, genfinder vi for saa vidt de samme Træk: Idéer, først dunkle, siden klarere, derefter Planer og Beregninger, ja, endog, hvad der svarer til Konditionerne ved Byggeforetagender. De fleste af os gør os jo allerede i vore Barneaar Tanker om, hvad vi vil være, naar vi bliver store. Muligvis kommer der en Overgangstid, hvor vi vil alt muligt og ingenting, hvor vi har alt for mange Planer, men i Grunden slet ingen alvor-

lige. Dette Stadium kommer vi maaske lykkeligt ud over. Men selv naar det klarer sig for os, hvad vi vil, maa vi regne med, at vi ingenlunde kan planlægge vor egen Fremtid med samme Sikkerhed, som den, hvormed de sagkyn-dige løser en Konstruktionsopgave. Naar engang Resultatet foreligger, vil det mulig være overmaade forskelligt fra det oprindelige Udkast i vore Sind. Skyslottet vi lod Fanta-sien lave Tegninger til, blev maaske til nogle saare beskedne Hytter. Vi sad der og arbejdede med Passer og Lineal, men Gang paa Gang var der noget, som skubbede til os, saa Tegningen blev baade vind og skæv.

Livet byder bestandig paa nye Situationer, som vi maa tage Stilling til. Hvert Øjeblik maa der træffes Valg mellem forskellige Muligheder. Til at begynde med øver de ældre afgørende Indflydelse paa vore Valg. Men alt som vi vokser til, overtager vi jo selv dette som oftest meget tillokkende, men unægtelig baade vanskelige og farlige Hverv, af hvis samvittighedsfulde Varetagelse Dag efter Dag og Aar efter Aar vort Livs egentlige Resultat i saa høj Grad kommer til at afhænge.

Maaske drejer detsig kun om Smaating: Skal jeg tage mit blaa Tøj paa eller mit graa? Skal jeg blive hjemme eller gaa i Biografen? Skal jeg gøre dette eller hint i Dag eller vente med det til i Morgen? — Det er allerede betydelig vigtigere at træffe den rette Afgørelse i Spørgsmaal som dem: Skal jeg her sige Sandheden, eller skal jeg „stikke en Plade“? Skal jeg prøve at tage mit stædige Medmenneske med det gode eller sætte haardt ind? Og saa er der jo de meget vig-tige Valg, hvor det gælder Livsstilling, Ægtefælle, Frem-gangsmaaden i Løsningen af svære Spørgsmaal, eller hvad det nu kan være. Hvad der er let for den ene at komme til Klarhed over, kan det være overmaade svært for den anden at tage Stilling til.

Man kan komme til at se Menneskelivet som en Van-dring ud ad ukendte Veje, hvor der vel hist og her findes Vejtvavler, men ogsaa ofte mangler saadanne, og hvor de, der findes, ikke altid er til at stole paa. Gang paa Gang staar Vandringsmanden ved en Korsvej eller ved et Punkt, hvor

Vejen deler sig: Skal han lige ud eller til højre eller til venstre? Vejene har saa mange Slyngninger. Han ender maaske paa en Markvej, der stopper op i en Mose, eller opdager, at han er kommen ind i en Blindgade.

Undertiden kan vi ogsaa være saadan stedte, at vi ikke har noget Valg, og dog føler, at det, vi nødes til at gøre, ikke er det rette. Ja, man kan faa det saaledes, at man hverken véd ud eller ind, hverken kan komme frem eller tilbage.

Hvor er det dog vigtigt at vælge ret i Livet! En lille Afvigelse straks kan medføre et stort Udsving til Siden senere hen.

Det er Lokomotivføreren, der bestemmer Togets *Fart*. Men Sporskifteren bestemmer *Retningen*. Hvad er vigtigst?

I Menneskelivet er det i hvert Fald ikke Farten, det kommer mest an paa. Det er Retningen. Det gør vi vel i at huske paa, baade for vort eget Vedkommende og med Henblik paa den Hjælp, vi prøver at yde den opvoksende Slægt. Dygtighed, Præcighed, faglig Indsigt og alt dette kan være overmaade nyttige Egenskaber at gaa ud i Verden med. Men der er endnu mere Brug for den Idealisme og Varmhertighed, den Skønsomhed og Retsindighed, der sætter et Menneske i Stand til at træffe de frie Valg i sit personlige Menneskeliv saaledes, at han derved føres fremad mod sit rette Maal, om ogsaa dette ligger i det dunkle.

I en Tid med megen Arbejdsløshed kunde det synes at klinge ironisk, naar man siger, at der er Brug for alle gode Kræfter. Men sandt er det nu alligevel! Og det gælder da ikke mindst i et lille Folk som vort og under et stort Verdensuejr. Godt er det, om det kan siges om os, at vi er dygtige og oplyste. Men meget mere værd er det dog, om vi sidder inde med den Karakterens Klarhed og Renhed, som kun kan opelskes dér, hvor Kærlighedens og Sandhedens Aand bestemmer Veje og Maal.

Jakob Lykke.

Min Kone og jeg sender Vennehilsen til alle vore Kendinger blandt Aarsskriftets Læsere.

J. L.

Det danske Samfund.

Det er i Aar 100 Aar siden Begyndelsen blev lagt til dette folkelige Oplysningsarbejde, som kom til at præge Resten af det 19. Aarhundrede. Det var to Mænd, der hver paa sin Maade fik udrettet det samme til Gavn og Velsignelse for det danske Folk. Det var Præsterne, Grundtvig og Blicher. Blicher begyndte i 1839 sine Himmelbjergmøder, som afholdtes nogle Aar, og det var Blicher en stor Sorg, de ikke kunde gaa, og det var ikke med Blichers gode Vilje, men det skyldtes vel noget hans Mangel paa praktisk Sans. Blicher gjorde i hvert Fald hans til at faa disse Folkemøder i Gang. Før Blicher begyndte paa Himmelbjerget, havde Grundtvig lagt Begyndelsen til de Møder, hvor Tale og Sang afløste hinanden. Grundtvig havde i sidste Halvdel af 1838 holdt en Række Foredrag i Borchs Kollegium i København, som han kaldte „Mands Minde“. Det var de sidste 50 Aars Historie, han her fortalte i fri og levende Foredrag. Han førte Ordet med en Myndighed og Djærvhed, der var præget af de sjælelige Kampe, han havde gennemgaaet. Han samlede mange Tilhørere som langt fra kunde være i Mødesalen. Efter et saadant Møde, hvor han havde talt om Willemoes, sang Tilhørerne Grundtvigs Sang: „Kommer hid, I Piger smaa“, det var første Gang, der lød Sang ved et Foredrag, men nu er det jo almindelig, at Tale og Sang følges ad. Denne Foredragsrække, som Grundtvig afsluttede i December 1838, gjorde et meget dybt Indtryk paa hans Tilhørere, og de fik vel lige saa stor Betydning for dansk Folkeliv, som Steffens Forelæsninger i 1802—03 fik for Romantikens Digttere, men der var en Forskel paa de to Talere, endskønt de var

Aandsfrænder, saa var der den Forskel, at Steffens var en ung Sværmer, men Grundtvig var en Mand i sin bedste Manddomskraft. Han var i Besiddelse af store historiske Kundskaber og en dyb, kristelig Alvor og stor Kendskab til Menneskelivet og førte Ordet med et ægte dansk Lune og en aandelig Myndighed. Ved det sidste Foredrag, der afsluttedes med Taler og Sange til Ære for Grundtvig, foreslog nogle af de unge Tilhørere, at man skulde fortsætte, nu da man havde begyndt, og man foreslog Grundtvig, at han skulde danne en Forening, hvori man kunde samles til Taler og Sang og Ordskifte. Og i Foraaret 1839 dannedes „Det danske Samfund“, Danmarks første Foredragsforening, i en Kampens Tid for Grundtvig, da han stred for at faa Lov til at forrette Sakramenterne, faa Lov til at konfirmere sine egne Børn, og omsider fik han Vartov Kirke at prædike i omtrent paa samme Tid, han stiftede „Det danske Samfund“.

Grundtvig havde i sin Indledningstale sagt, at den skulde ikke have noget vidtløftigt Program, den Opgave skulde være, at man kom sammen og lad Modersmaalet lyde frit i Tale og Sang til Gavn for det danske Folk. Ordet skulde lyde vigtigt og dansk, saa man kan lære Livet at kende ved at leve det med Kærlighed til Sproget og Folket — til lyde rigtigt og dansk, saa man kan lære Livet at kende jo, at naar en Dansker ikke var dansk, var han sjæleligt set intet, thi ved Danskhed mente Grundtvig Støbningen af Danskerens Sjæl som den er gydt i Modersmaalets Former og præget af Fædrelandets Historie. Grundtvigs første folkelige Foredrag af 1838 og „Det danske Samfund“ fik en vidtrækkende historisk Betydning for vort Folkeliv, og Talerøret blev Landets mange Foredragsforeninger og Ungdomsforeninger og Folkehøjskolen. Den Tale, der her kom til at lyde, endnu mens Grundtvig levede, var ægte dansk Tale — Folkelighedens Tale, men har man saa været tro imod den Arv, Grundtvig gav os „i den fri den stærke Tale“?. Har man været tro mod det folkelige? Har man ladet ægte dansk, folkelig Tale og Sang lyde ved Møderne? Man faar undertiden Lyst til at sige *nej*, thi ved mange af

disse Møder er man gaaet fra det folkelige over til det populære. Mange af Ordførerne vil være populære blandt deres Tilhørere, og saa glemmer de det folkelige. Naar det i Dag kniber med at faa Tilhørerne samlet til Møderne, skyldes det for en stor Del, at man har forsømt det folkelige for det populære. Det er disse populære — videnskabelige Foredrag, som har været paa Moden siden 1920, der har svækket det folkelige Foreningsliv og sat sit Præg paa Ungdommen. Den Taler, der byder paa et populært Foredrag og en derpaa følgende underholdende Film, bliver aldrig en folkelig Taler eller Vejleder for Ungdommen. Jeg saa for nogle Dage siden i et Dagblad, hvor man indbød til Møde med Film paa Programmet, en underholdende Film stod der i Indbydelsen, det var en Ungdomsskole, der indbød!

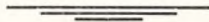
Naar man giver Folket, det de ønsker og ikke det, de har Brug for, gi'r man det til en Mængde, thi den populære Taler gør Folket til en Mængde, men den folkelige Taler gør Mængden til et Folk, deri ligger Forskellen paa det populære og det folkelige.

Den folkelige Taler er en myndig Taler, der vil vække Folket og føre det til Frihed ved at vække dets Interesse for det, der binder et Folk — Sprog og Kultur. Det var det, der var Mottoet for Grundtvigs Folkelighed, og det er det, der er Grundtanken i hele vort folkelige Arbejde inden for Højskolen og vore folkelige Foreninger.

Stærk og myndig Tal skal der lyde, for Ungdommen vi lgodt tage imod endnu ligesom for 100 Aar siden. Det Arbejde har vi Pligt til at fortsætte, saafremt vi vil vedgaa Arv og Gæld efter Grundtvig. Men da maa det blive „den fri, den stærke Tale, der skal tone ved Møderne, for vi lever i en Trængselens Tid, hvor det kan være nødvendig at tage hele den aandelige Reserve i Brug i vort folkelige Arbejde. En dansk Tone maa der lyde i Tale og Sang.

Einar Sørensen.

Odder Højskole.

Et Besøg hos Jeppe Aakjær.

En Sommermorgen, endnu mens Duggen laa og glimtede i Solskinnet, vandrede jeg fra Jebjerg ad santere og krogede Veje mod Øst. Mit Maal var „Jenle“, Jeppe Aakjærs Residens paa Lyngbakkerne ud mod Louns Bredning, og mit Ærinde var at forære ham nogle af mine Melodier til hans Sange.

Egentlig skulde man vel ikke besøge den Slags Folk saa tidlig paa Dagen, tænkte jeg, men Invitationen lød paa at komme omtrent paa den Tid, da Morgenhanerne havde afgalet, eller før en vis Mand fik Sko paa, for saa var der mest Ro til Samtale.

Derfor traskede jeg rask af Sted — for jeg var kommet vel sent paa det — og blev efterhaanden lidt hvidlig om Sko og Benklæder af de sallingske Vejes lette Støv.

„Jenle“ stod der paa en hældende Vejviser ved en Markvej, der førte til Digterens Gaard. Ved Gavlen gjorde jeg lidt Toilette ved med et Reservelommetørklæde at børste det værste Støv af mine Sko og Benklæder; man skulde jo dog se nogenlunde pæn ud, naar man agtede sig paa Besøg hos en af Danmarks største Digtere.

Mens jeg foretog denne Renselse, fik jeg et Puls af Støv op i Ansigtet fra en Kost, der just fejede en Dynge Gaardsnavs forbi Gaardhjørnet. Jeg fik Øjnene fulde af Støvpartikler og gjorde det, man ikke skal: gned dem saa vedholdende, at Taarerne randt, saa alt blev taaget og usynligt omkring mig. Det var en mindre heldig Optakt til mit Besøg hos Digteren, og det var just ikke blide Ord, jeg havde formet i mit Hjerte — men pludselig lød der en lys, munter Stemme til mig: „Hvad staar De og græder for?“ Ikke kunde jeg se, men fik dog skimtet, at Manden med den muntre Stemme var selve Jeppe Aakjær. Han lo, saa det

klukkede i ham: „Hvem kunde vide, at De stod her ved Gavlen.“

Jeg forklarede ham, hvad jeg havde været i Færd med, og hvad der var Aarsag til mine Taarer. Han lo endnu mere og tilføjede:

„Ja, der ser De, Forfængelighed hævner sig undertiden; men kom nu indenfor, saa faar vi Dem nok i Orden igen.“

Ja, det var Jeppe Aakjær, som med sort bredskygget Filthat, i langskødet sort Frakke og brune Støvler benyttede Morgenstunden til at feje Gaardspladsen paa „Jenle“.

Det var først, efter at jeg havde faaet mig vasket og børstet, og Øjnene badede, at jeg rigtig kunde nyde Synet af en bredskuldret, tæt Mand, i hvis Ansigt, der lyste et Par tindrende blaa Øjne, der ligesom havde Fjernsyn i sig, Øjne, der kunde se langt og dybt, stirre og drømme. —

„En tæt Mand, en bred Mand“, sang det i mig fra Digterens egen Sang om „Ole Stam“. —

„De skal blive og spise Frokost med os,“ sagde han til mig, „men det vil vist vare lidt, for der kom Gæster til os i Aftes fra København, to unge Digtere, Aage Berntsen og Axel Juel, og de sover selvfølgelig endnu, som Københavnerne har for Skik, selv om Solen staar højt paa Himlen. Men nu gaar vi op til mig saa længe.“

Skønnere Stue end Jeppe Aakjærs Digterstue har jeg sjældent set, ikke just ved det, der fandtes derinde, men ved det straalende Udsyn fra det mægtige Vindue ud over Lyngbakkerne til Limfjorden, hvis Bredning laa og glitrede i Sommersolens Straaler. —

Her i denne næsten aabne Stues Skønhed sad vi og taltes ved om forskelligt.

Men først gav jeg ham mine Melodier til nogle af hans Sange. Han beklagede sig over, at han ikke ejede Evnen til at synge og spille. „For her skal De se,“ sagde han, „den Stabel er dels haandskrevne, dels trykte Noder, som danske Komponister har skrevet til mine Sange. Jeg maa jo være et Skarn, om ikke jeg er dem evig taknemmelig for disse Melodier. De er blevet mine Sanges Vinger, saa de er fløjet ud over det ganske Land. Her ligger Melodier fra Carl Niel-

sen, han forstaar mig — fra Thorvald Aagaard, Oluf Ring, Helmuth, Schierbeck og nu Deres, som jeg jo godt kender og ved, at de synges rundt omkring. Nu bliver de lagt i samme Stabel“.

Vi talte om Musik og Poesi, om dette at kunne give sine dybeste Længsler og Drømme Form paa en saadan Maade, at de blev tilegnet af Mennesker, ja, blot endda vække Anelser hos dem om en rigere Tilværelse, eller om at skildre Livets Virkelighed baade i det smuntre og graa triste Side.

Her udtalte Jeppe Aakjær: „Den største Kunstner, jeg ved af at sige, maa da vist have været Bellmann, ham der i den Grad kunde give sig hen i Glæden og Sorgen, ham, der saa helt og holdent kunde koncentrere sig om det, der optog ham, at han paa staaende Fod tryllede Perler frem og iklædte dem med det samme. Hvor er hans Sange friske den Dag i Dag, fyldt af Humør, udsprunget som de er af Øjeblikket og af Livets jævreste Lag, de river en saa helt og ganske med ind i den Naturens og Livets Stemning, som han saa mesterlig har givet Udtryk for baade i Ord og Toner.“

Jeg tænker, Jeppe Aakjær var blevet ved med sine Lovprisninger af Bellmann, om ikke jeg i en lille Pause havde drejet Samtalen ind paa hans egen Digtning, som jeg fandt havde lige saa frisk en Karakter som Bellmanns, og som har faaet hele det danske Folks Kærlighed.

Under vor Samtale kom vi ind paa det religiøse Moment i hans Digtning, et Moment, Jeppe Aakjær ikke kan komme uden om, naar han digter om det, der staar hans Hjerte nær. Tænk paa den skønne Henvendelse til sine Forældre, hvori der hedder:

„— naar I føler tryk og kær,
at Vorherre er jer nær;
tænk da lidt paa mig, paa Sønnen,
løft mig op til Gud i Bønnen“.

Mon ikke disse Ord er sagt i en tung Stund? Han kan ikke selv; han maa have dem, som han synes staar Gud nærmere end han, til at hjælpe sig.

Forøvrigt kommer der i det bedste, han har skrevet, saa ofte Hentydninger til den Guds Magt, der leder og styrer midt i Verdens Uvej, og som var hans Mors og Fars Ledestjerne i Livet. Det kommer han Gang paa Gang tilbage til.

Men undertiden, naar han er agitatorisk, bliver han ligesom besat, saa langer han ud mod Kristendommen, siger og skriver Ting, som han i sine bedste Stunder næppe vil være ved. Da jeg anholdt ham for denne skærende og falske Tone i hans Digtning, svarede han:

„De er ikke den eneste, der har mindet mig derom, men jeg maa sige til Dem, som jeg har sagt til andre: det er ikke Kristendommen jeg vil til Livs, det er de Præster, som vil banke og tordne Gud ind i Menneskene, mon de egentlig har læst deres Bibel ret, er det ikke i den sagte Vindpust, Guds Røst høres, er det ikke med Mildhed, med Tilgivelsens Kærlighed han kommer til Mennesker? Præsterne er farisæitiske, kloge paa Skriften, selvglade og velbehagelige“.

Jeppe Aakjær arbejdede sig op, blev næsten voldsom, men saa kom det stille:

„Nej, der er en Mand i det nye Testamente, jeg ofte tænker paa, det er Overtolderen, den lille Zakhæus, hvor er han stor i sin higende Længsel efter Jesus, højt hævet over al den Farisæisme, der findes hos saa mange Præster. Man opfatter mig som Fritænker, og det kan man vel paa en vis Maade have Ret i; men jeg vil dog sige, at den bedste Bog, jeg kender, er Bibelen, den er min daglige Læsning. Og naar jeg er færdig med det Arbejde, jeg for Øjeblikket har for, er det min Agt at skrive en Række Digte om det i Evangeliet, der for mig har størst Værdi.“

Denne Tanke blev aldrig udført i Handling, hvad saa Aarsagen kan have været. Maaske har Opgaven været Aakjær for overmægtig. Han var Naturalist og saa Gud i al det skønne skabte, hvad enten det var i Naturen eller i Menneskelivet.

Fru Nanna kaldte. Frokostbordet var dækket, og Københavnerne var staaet op.

Ved Bordet blev der spist og drukket under Latter og

Skæmt. Jeppe Aakjær var en straalende Vært, der med et egen jysk Lune fortalte smaa Krøniker, og han var den, der lo allerhjerterligst.

Det var just det Aar, da Diskussionens Bølger om den danske Nationalsang gik højt lige fra Rigsdagens Sale til langt ud paa Landet i de forskellige Hjem. Nogle holdt paa, at vi ingen Nationalsang havde, andre paa „Kong Christian stod ved højen Mast,“ og atter andre paa „Der er et yndigt Land“. Emnet affødte Latter over det ganske Land, da et Medlem af Rigsdagen i en Omtale af de forskellige Landes stolte Nationalsange nævnte bl. a. Polens: „Hvorfor svulmer Weichelfloden“ som en af de skønneste, lidet anende, at denne Sang var digtet af vor egen Carsten Hauch til Fortællingen „En polsk Familie“ og Melodien komponeret af var egen store Komponist, N. W. Gade. Rigsdagsmanden maatte efter denne Salut i flere Aar døje adskillige Skoser baade af Kolleger og andre.

Ogsaa dette Emne, husker jeg, blev ivrigt diskuteret den Dag hos Jepppe Aakjær, og da jeg spurgte ham, hvilken Fædrelandssang han ansaa for den bedst egnede til at blive det danske Folks Nationalsang, svarede han uden Tøven: „Absolut „Langt højere Bjerger saa viden paa Jord“, den bliver aldrig gammel, fordi den er saa dansk og saa dejlig „knoldet“ som Grundtvig selv. Den har det i sig, som alle, høj og lav, kan sige ja til, naar det gælder vort fælles Fædreland. Forøvrigt vil jeg sige, at en Nationalsang sætter man sig ikke ind i sin Stue for at digte; det er ikke Digterne, der bestemmer, om deres Sang bliver en Nationalsang, det er et helt Folk, der i et bestemt løftet Øjeblik griber en Sang, som tolker deres fælles Følelser“. —

Denne sidste Udtalelse kunde vi alle bifalde; thi det er jo noget Nonsens, naar et Selskab udsætter en høj Pris til den Digter, der kan skrive Folket den bedste National-sang, inden en bestemt Tid er udløbet. Den fødes i et Folks Skæbnetime. —

Eftermiddagen hos Jeppe Aakjær gik med Spadsereture i den vidunderlige Natur omkring „Jenle“, og da jeg ved Aftenstid atter drog ad Jebjerg til, maatte jeg sige til mig

selv, at det havde været en rig Dag, fuld af Oplevelser og mig uforglemmelig den Dag i Dag.

Der er skrevet meget om Jeppe Aakjær, men jeg har ingen Steder fundet tilsvarende Udtalelser som disse, jeg her har anført fra mit Besøg paa „Jenle“. Det forekommer mig, de maa med i Billedet og Bedømmelsen af vor store jyske Digter.

Thorv. Madsen.

Tale ved Højskolens 50-Aars Fest.

J Almindelighed har jeg intet imod at være med til at smykke Profeternes Grave — vel at mærke, hvis de virkelig har været Profeter. Det er dog muligt, at der til Tider har været lovlig meget af den Slags indenfor den danske Folkehøjskole. Man har vist nok undertiden været noget tilbøjelige til — baade i Tide og i Utide — at prise de store hendingangne paa de nulevendes Bekostning uden samtidig at gøre opmærksom paa den Kendsgerning, at naar de var store og blev store, saa hang det ikke mindst sammen med, at de passede saa vidunderligt til Tiden, og Tiden passede til dem. Om flere af dem kan det vist nok siges med Sandhed, at havde de levet nu, vilde de noget nær have været umulige som Arbejdere i Folkehøjskolen.

Det er maaske i det store og hele en Ejendommelighed ved vi Danske, at vi venter med vor Anerkendelse af en Mand, til han ligger under Mulde. Saa ser vi pludselig hans Storhed, glemmer hans Fejl og Skrøbeligheder og dækker nu hans Grav med det herligste Blomsterflor. Jeg nægter ikke, at der jo er noget baade kønt og godt ogsaa i dette.

Følgende en anden Anvisning: Giv mig en Blomst, mens jeg lever! vil jeg gerne være med til at hilse og hylde min Forgænger her, denne Skoles Stifter og første Forstander, A. Kr. Dolleris.

Det blev sagt før, at det var ret enestaaende, en Højskoles Stifter kunde være med til Skolens 50 Aars Fest. Helt enestaaende er det ikke, men det er i hvert Fald meget sjældent. Ja, jeg tror i Grunden ikke, det er sket mere end een Gang før i Folkehøjskolens Historie. Og det var i 1917, da Vinding Højskole fejrede sit 50 Aars Jubilæum med Skolens Grundlægger og Forstander i de første 25 Aar, Hans Rosendal, som det naturlige Midtpunkt.

Vi takker de gamle for den Indsats, de gjorde. Men vi maa have Lov til at tilføje, at de havde det da ogsaa mange Gange lettere end vi, som kom efter. Da de for 50 Aar siden begyndte deres Højskolearbejde, var Pionerarbejdet gjort af første Slægtled. Højskolen befandt sig da i Offensiven. Tiden fra 1864 til 1914-20 er den store Højskoletid i Danmark. Den ene Skole efter den anden rejste sig ud over det danske Bondeland, og Ungdommen strømmede til i større og større Skarer. Det var et let og lykkeligt Arbejde at være Højskolemand den Gang. Jeg taler af egen Erfaring, da det er 31 Aar siden, jeg begyndte som Højskolelærer.

De glade Grundtvigianere talte man om i gamle Dage. Højskolefolket i Danmark bar med Rette dette Navn indtil 1914-20.

Underligt er det at tænke paa, at Genforeningsaaaret skulde blive det dybe skelsættende Aar i Højskolens Historie. Men alle kyndige er jo enige om, at saadan er det. Der er sikkert flere forskellige Grunde til, at den nu maatte gaa fra Offensiven over i Defensiven. Her skal kun peges paa enkelte.

„Evig ejes kun det tabte“, har Henrik Ibsen sagt. En stor Selvmodsigelse skulde man synes, at vi kan eje noget evigt, som vi har tabt. Det skal nok alligevel indeholde en dyb Sandhed.

Fra 1864 til 1920 ejer det danske Folk Sønderjylland dybt i sit Sind. Dér ned til Landet hinsides Kongeaen, til den røvede Datter, som var dybt begrædt, gik Folkets dybeste Længsler og Drømme. Dér var Fællesfronten, hvor vi alle — trods Uenighed om Dit og Dat — kunde mødes i det store, folkelige Fællesskab. Der kunde ligefrem holdes Højskole paa Sønderjylland. Og der blev det nogle Steder.

Saa kom Genforeningen. „Evig ejes kun det tabte“. Nu faar vi Skøde paa Landet, kommer til at eje det materielt, om jeg maa udtrykke mig saaledes. Men dermed holder alt-saa Længslerne og Drømmene op, og vi ejer det ikke mere som det altovervejende i vort Sind.

Hvorfor holder Forældre altid mest af deres døde Børn,

spurgte en klog lille Pige engang sin Far og Mor. Ja, hvorfor? Fordi Glæden og Rigdommen ligger mere i Mindet om det, som var, og i Haabet og Drømmene om det, som, man venter, skal komme, end i selve den fuldbyrdede Kendsgerning. Menneskelivet er fuldt af underlige Selvmodsigelser og Tragedier.

Omkring 1920 begyndte saa Krigstidens Ungdom at komme paa Højskole, den Ungdom, som i sin Opvækst havde oplevet de fire onde Aar, den store Svindelperiode, da man „slagtede“ Gaarde og kunde tapetsere sine Storstuer med Hundredkronesedler. Det var ikke saa underligt, at Ungdommen nu begyndte at se med den største Skepsis paa den ældre Slægt og dens Idealer.

Saa kom dertil den bitre Grænsestrid, hvor mange i vort Folk stod parat til at svigte den Fællesfront, hvorpaa og hvorfra vi havde ført hele vor Nationalitetskamp fra 1867 til 1920. Det var ogsaa den ældre Slægt.

Der er heldigvis nu ingen Grund til at sige mange Ord om den Tid. Men jeg kan selvfølgelig ikke være til Stede her i Dag og mindes de ellers paa mange Maader gode og lykkelige Aar, vi havde paa denne Skole, uden at sige, at jo ældre jeg bliver, jo mindre sikker bliver jeg paa, om jeg altid havde Ret, naar jeg var ude i Kamplinien. Men jeg har aldrig tvivlet om, at da jeg i 1920 maatte kæmpe mod Presse og alt, hvad der var stort og mægtigt i disse Egne, da havde jeg Ret. Og jeg haaber, mine Modstandere fra den Tid forlængst har indset, at havde de faaet deres Vilje, saa havde Danmark standet i stor Vaade i Dag. Jeg haaber dette for deres egen Skyld, for Tiden har jo for længe siden givet mig Oprensning i den Sag. Og saa taler vi ikke mere om det.

Jeg skal ellers ikke fortabe mig i dybsindige Betragtninger over de Vilkaar, Højskolen har haft at arbejde under siden 1920. Men lad mig til Slut fremdrage et Par Udtalelser, der viser, hvor forskelligt selv de, man plejer at kalde grundtvigske Folk, ser paa denne Skole, og som tillige viser, det er alt andet end let at være Højskolemand i vore Dage.

For nogle Aar siden rettede en af de ledende indenfor de danske Ungdomsforeninger en ret skarp Kritik mod Nutidens Højskolemænd, fordi de ikke ganske anderledes, end Tilfældet er, har formaaet at præge deres Elever. Han skrev bl. a.: „Naar vi taler med vor Tids unge om deres Højskoleophold, saa er Tonen en helt anden, end naar de gamle talte om deres Højskoletid. Det, de dvæler ved, er Livet blandt Kammeraterne, de mange dejlige Udflugter og „Livet“ om Aftenen paa Værelserne. Man hører dem sjældent tale om, hvad de hørte i Højskolens Høresale“.

Dette sidste er maaske rigtigt nok. Men det behøver jo ikke at være ensbetydende med, at saa fik de heller ikke noget ud af, hvad der foregik i Høresalene. Nutidens unge taler ikke meget om de dybeste Ting. Det kan være et Svaghestegn. Men det kan ogsaa være et Sundhestegn. Hvis det er et Udslag af aandelig Blufærdighed og aandelig Redelighed, saa er det i hvert Fald ikke af det onde. Ungdommen skal ikke vidne om det indre Liv, det ligger over dens Evner. Den farer vild, hvis den forsøger at skabe Aandsmagt, for den har ingen Erfaringer. Og lad os kun altid baade unge og gamle huske, at i Herrens Forgaarde hviskede de, i det hellige var Præsterne tavse, men i det allerhelligste hørtes ikke en Lyd. —

For kort Tid siden var en ung, københavnsk Journalist paa Besøg hos en kendt jysk Landmand. Om dette Besøg fortalte han nogle Dage efter i sit Blad bl. a. følgende:

„Gamle L. (altsaa den nuværende L.s Fader) var den første paa sin Egn, som kom paa Højskole. Han vendte hjem med et større Syn paa Sagerne. L. L. kom der omkring Aarhundredskiftet. Han mødte med de mest højstemte Forventninger — og blev saa forfærdelig kyw a det hele. Der var gaaet Haandværk i Højskolen. Forstandere og Lærere lirede de samme gamle nationale og religiøse Foredrag af Aar efter Aar. De gylpede de samme nationale og religiøse Sange op fra Morgen til Aften. Det var, som det kvalmede for jen, syntes L. Gnisten manglede, og som han altid har sagt: „Det dur æt, nær der æt æ Ild i et!“ Grundtvigianismen var ved at gaa af ham efter den Omgang. Men han kom

i Kontakt med Højskolen igen. Gennem sin Søn genfandt han den efter Krigen i en ny Form uden Brægen, uden bredskyggede Hatte, uden Fuldskæg og Flagreslips, men med nye nøgterne Folk, som saa deres Opgave i at give Ungdommen en neutral Vejledning i Livets Problemer“.

Det var en haard Dom over det Kuld af Højskolemænd, der sad som Forstandere og Lærere ved Skolerne omkring Aarhundredskiftet. Vi kan ogsaa let blive enige om, den i det store og hele er uretfærdig, selv om der kan være ikke saa lidt at bebrejde andet Slægtled af grundtvigske Folk i Danmark.

De første Højskolemænd og vi, som kom efter andet Slægtled, vi var derimod efter L.s Mening helt rigtige. Vi takker for Anerkendelsen! Dermed er vi ikke forvænt.

Imidlertid kan der nok være et og andet at indvende mod det Interview. Og adskilligt tyder paa, at den unge Journalist i nogen Grad har misforstaaet en Mand, som ellers nok plejer at kunne udtrykke sig klart og logisk.

Hvad vil det sige, at Nutidens Højskolemænd formaar at give Ungdommen af i Dag en neutral Vejledning i Livets Problemer? Kan man give Vejledning i Livets Problemer og samtidig være neutral? Vi kan give en neutral Vejledning i den ædle Regnekunst, i Kartoffelavl og Svineproduktion. Men naar vi taler om Livets Problemer, plejer vi at forstaa noget andet. Vi kan, naar Klogskaben byder det, være neutral i vore Handlinger, aldrig i vore Tanker eller i vort Sind. Vi har Sympatier og Antipatier. Et neutralt Menneske er et dødt Menneske. En neutral Skole er Dødens Skole. Og en neutral Undervisning er vist kun noget, der hører hjemme i Fantasiens Verden. Enten tror man det ene, eller ogsaa tror man det andet. Og det man tror, det vidner man om. Anderledes kan det ikke være. Det er lige saa sikkert, som: at den har aldrig levet, som klog paa det er blevet, han først ej havde kært.

Udtalelsen er lige saa meningsløs, som naar Jeppe Aakjær i sin Tid med Henblik paa sin Højskoleetid udtalte, at af levende Mænds døde Tale lærte han intet; men af døde Mænds levende Tale lærte han alt. Selvfølgelig lærte

Jeppe noget af de levende Mænds døde (eller levende) Tale. Ellers vilde han vel ikke selv havde brugt Ordet saa flittigt, som han gjorde.

For mig staaer det saaledes, at Nutidens Højskole har det som alle andre Skoler, (den er jo nemlig ogsaa et Barn af Tiden), at den har baade sin Styrke og sin Svaghed i Travlheden og Afvekslingen. Den er urolig, søgende, eksperimenterende og konkurrerende. Men det siger sig selv, at en saadan Travlhed og Spredthed gør det vanskeligere for den at drage de dybe Spor, som det undertiden kunde lykkes den gamle Skole at drage, fordi man da lod de Frø, man saaede, vokse i Fred. Det har man ikke Tid til i vore Dage, hvor man ønsker at se Resultater — og helst praktiske Resultater — med det samme. Derfor forsvinder den ene efter den anden af de gamle Højskoler eller omdannes til Fagskoler. Det er i Tidens Aand.

Vi ønsker vore Efterfølgere her, Forstander Johnsen og Hustru, Lykke til fortsat Arbejde ved vor gamle Skole i Aarene, der kommer.

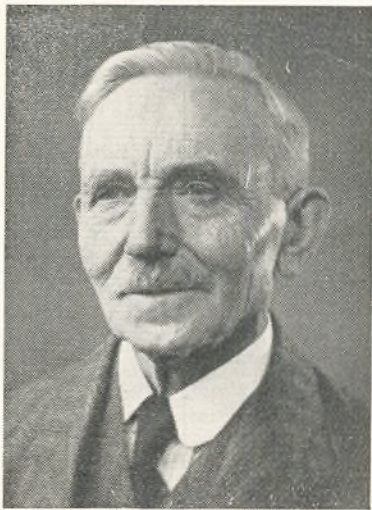
C. P. Corneliussen.

Odder Højskole.

1889—1939.

Ved Siden af de enkelte danske Højskoler, der naaede frem i Forgrunden og blev det, vi kalder de Store Skoler, er der ogsaa skabt og gennem Aarene opretholdt en Række smaa Skoler, hvor Højskolelivet i mange Tilfælde sikkert ikke har været levet mindre rigt end paa de store, og som har deres uomtvistelige Værdi og Betydning for den danske Højskoles samlede Indsats i dansk Folkeliv.

Højskoleforstander A. Kr. Dolleris.

Fru M. Dolleris.

En af disse Skoler, *Odder Højskole*, fejrer Lørdag den 24. Juni sit 50 Aars Jubilæum.

Odder Højskole er vokset naturligt frem af det Liv og aandelige Røre, som i 1880'erne var vakt i Odderegnet som i mange andre af Danmarks Egne. I 1885 var Odder Valgmenighed bleven stiftet, og det laa da nær, at man ogsaa ønskede at faa en Højskole til Egnen. Ved et

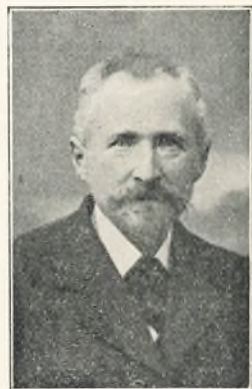

Valgmenighedspræst Vilhelm Malling.

Møde paa Vraa Højskole havde Odder Valgmenigheds Præst, *Vilhelm Malling*, truffet den unge Lærer *A. Kr. Dolleris* og opfordret ham til at tage Arbejdet med en Højskole paa Odderegnet op. Dolleris læste dengang i København, men da hans Læsetid var forbi, tog han til Odder, og efter forskellige Forhandlinger blev Tanken virkeliggjort. Dolleris byggede Skolen, og i Novbr. 1889 stod den færdig til at modtage sit første Hold

Elever. Det er altsaa egentlig først til November, de 50 Aar er naaet, men Jubilæumsfestlighederne er rykket frem for at kunne finde Sted sammen med Skolens aarlige Elevmøde.

Paa „Solbakken“, lidt udenfor Odder, havde Lærer *Simon Kjems* i flere Aar drevet en Friskole efter Grundtvigs og Kolds Mønster, men nu opgav han denne og knyttedes til Odder Højskole som Lærer. Ogsaa *Vilhelm Malling* virkede i en lang Aarrække ved Skolen, og endelig fik denne i *Kristian Iversen* en udmærket Lærerkraft, som den beholdt til hans Død i 1929.

Forstander Dolleris var som Skolemand i høj Grad frisindet og helt ud i Forstaaelse med Schweizerreformatoren Alexander Lærer Kristian Iversen.

Vinet's Ord, „Aand virker kun i Frihed“. Alt forlorent, alt, hvad der kun virkede ved det ydre, var ham en Vederstyggelighed, og kun det, han fandt sandt og ægte, kunde han bruge. Men trods den Stilfærdighed, hvormed der virkedes, havde Odder Højskole et Navn, og Eleverne søgte den i stort Tal. Skolen var udtrykkelig bygget og tænkt som en mindre Skole; der var Plads til 44 Elever, og Dolleris ønskede den ikke større; men i mange Aar havde han hver Sommer og Vinter Indmeldelse af flere Elever, end Skolen kunde rumme.

I 1919 solgte Forstander Dolleris Skolen til *C. P. Corneliussen*, og medens den hidtil udelukkende havde været Pigeskole, udvidedes Rammerne nu saaledes, at ogsaa mandlige Elever kunde modtages. Efter Vilhelm Mallings Død, var hans Efterfølger,

Anna og C. P. Corneliussen.

Pastor *Fenger*, knyttet til Skolen hvor tillige Forstander Dolleris og Lærer Iversen fremdeles virkede. Dolleris, der vedblivende bor i Odder, har i det hele taget knnnet følge sin Skole gennem alle de 50 Aar, selv om han ikke mere er knyttet direkte til den, og vil, frisk og livlig trods sin Alder, kunne deltage i Jubilæumsfestlighederne.

Foruden de nævnte har i Aarenes Løb ogsaa forskellige unge, dygtige Lærerkræfter været tilknyttet Skolen. Denne begyndte imidlertid i Aarene efter Verdenskrigen at mærke de vanskelige Forhold, som mange, især af de smaa Skoler fik at føle, og Elevtilgangen formindskedes, skønt Forstander Corneliussen med megen Alvor og Nidkærhed gik op i sin Gerning.

I Foraaret 1927 skiftede Skolen atter Ejer.

I Forstaaelse af, hvad det betød for Egnen at bevare

Marie og Elisius Johnsen.

Skolen, traadte en Kreds af Beboere sammen og tegnede et ikke ringe Aktiebeløb, og Forstander *Johnsen* og Hustru, som dengang var Lærerfolk paa Kærehave Husmandsskole, overtog derefter Skolen. Denne blev i Sommerens Løb udvidet og ombygget,

der blev bygget en Etage paa Hovedfløjen, saa Tagværelserne omdannedes til lyse og hyggelge Elevværelser, og senere er der indlagt Centralvarme og Badeanlæg, saa Odder Højskole i Dag staar som en smuk, velholdt og velindrettet Skole.

Forstander *Johnsen* har knyttet Husholdnings- og Landbrugsundervisning til Skolen, men selve Højskolearbejdet staar dog for ham i første Række, og det har altid været hans Ønske og Maal, at Højskolens Aand skulde være den bærende i Arbejdet, ogsaa i Fagundervisningen. Paa dette Punkt har han en værdifuld Støtte i Valgmenighedspræst *Jakob Lykke*, der straks efter at være bleven Præst for Odder Valgmenighed blev knyttet til Skolen. Pastor *Lykke* har som bekendt tidligere været Højskoleforstander paa Mors, og han ejer en rig og sjælden Evne til at faa de unge i Tale.

Forstander *Johnsen* og hans Hustru har i særlig Grad formaaet at gøre deres Skole til et Hjem for Eleverne, og denne Hjemfølelse har de unge bevaret, ogsaa efter at deres Højskoleophold var forbi; det ses tydeligt af den store Tilslutning til Elevmøderne, at de gamle Elever stadig føler sig knyttet til Skolen og gerne vil gæste den paa ny, naar Lejlighed gives. Men Forstanderparret har ogsaa i udpræget Grad haft Evne til at komme i Kontakt med Egnens Befolkning, og ved deres ægte, jævne og

hjertelige Færd har de vundet baade sig selv og deres Skole mange virkelige Venner.

Den danske Højskoles Stilling i Nutiden og Muligheder i Fremtiden hører jo blandt de aktuelle Spørgsmaal, aktuelt blandt andet paa Baggrund af de vanskelige Kaar, mange af vore Højskoler har at kæmpe med. Disse Vanskeligheder kan vel have forskellige Aarsager, men man tager vist næppe fejl ved at nævne hele den moderne Tids Indstilling og Vurderingsmaade som en Hovedaarsag. En Tid, der i den Grad som vor er en Systemernes Tid, hvor man tilbæder Teknik, Systematisering, Mekanisering og Ensretning og kritikløst kalder alt det, som derigennem er skabt, for Fremskridt, en saadan Tid mener ikke i særlig Grad at have Brug for en Skoleform, hvis Indhold er det ubeskrivelige og ubestemmelige, man kalder Aand, og hvis fornemste Opgave er at sætte Mennesker i Gang — ikke i første Række til Erhvervelse af Kundskaber, Eksaminer og praktiske Færdigheder, men til Erhvervelse af Evne til at *leve Livet*, leve det med Evigheden forude som det egentlige Maal. At den danske Højskole alligevel staa med Respekt om sig, selv i en Tid, der, som Helhed taget, dels har vanskeligt ved at forstaa, dels er tilbøjelig til at undervurdere det, der er Højskolens bærende Idé, er maaske det bedste Bevis for, hvor stor den Indsats er, som denne Højskole har gjort i vort Folkeliv og vort Samfundsliv. Derfor vil der altid ved en Milepæl i en af vore Højskolars Liv være Grund til at se tilbage med Tak til dem, der begyndte Gerningen, satte Værket i Gang, og til at samles i gode Ønsker for dem, der skal føre det videre til Beværelse af den særlige Skoleform, som den danske Højskole er, og som vi ikke kan undvære uden at blive folkeligt fattigere derved.

E. M.

i „Højskolebladet“.

Aaret, der svandt.

Tidens Hjul gaar centnertungt
over Verden blodigt.
Alt, hvad der er evig ungt
rejser sig dog frodigt;
Folk kan knuses, Slægter dø,
Landets Sæd forødes;
men af Ungdomsevnsens Frø
nye Verd'ner fødes.

UDADTIL har det Aar, der er gaaet, været præget af Spænding. Da jeg sidste Aar skrev om Aaret, der svandt, nævnte jeg, at det ikke var saa længe siden, at en Verdenskatastrofe var blevet afværget, og vi følte det alle som en Befrielse. Desværre blev det kun en kortvarig Frist. Det viste sig ret hurtigt, at Spændingen Landene imellem ikke var ophørt, og selv om vi alle gik med et lønligt Haab om, at det skulde lykkes at tale sig til Rette, havde vi vel ogsaa vore Tvivl. Den vældige Oprustning, der ganske vist blev gennemført „for at sikre Freden“, maatte før eller senere føre til det modsatte. Mon det dog ikke er gaaet op for den jævne Befolkning, at den største Løgn i Kampen for Fredens Bevarelse er Oprustning? og mon dog ikke det første Punkt paa Dagsordenen, naar den Tid kommer, da et nyt Folkenes Forbund træder sammen for at drøfte Europas Fremtid, bliver Afrustning? for selv om man siger, at Folkenes Forbund er spillet fallit, saa er Tanken nu engang født, og den kan aldrig dø, selv om den i Øjeblikket er traadt i Støvet.

Naar Holger Drachmann i 1881 kunde bruge Udtrykket: „Tidens Hjul gaar centnertungt over Verden blodigt“, saa synes man jo knap, man kan finde Ord, der er stærke nok for Tilstandene i Dag. Det er jo ikke Krig, der føres. Der anvendes jo Metoder saa bestialske, raa og

rafinerede, at selv Oltidens barbariske Krigsførelse maa kaldes human i Forhold til det, der sker i vor Tid. Og det er Frugten af den moderne Kultur, som den udfolder sig i al sin Glans. Men Viden og Kultur kan betyde baade godt og ondt. Det afhænger af hvilken Aand, hvilken Lidenskab, der bruger den.

Ja, det kunde jo synes som en hel forkert Indledning til en Beretning om Aaret, der svandt, paa en dansk Folkehøjskole. Det var ogsaa lettere at gaa udenom, som Bøjgen sagde til Per Gynt, men gør vi det, røgter vi ikke vort Kald. Vi skal være med i Kampen for en Verdensfred, for den maa komme en Gang, og det skal være den jævne Befolkning, den som altid kommer til at bære Lidelserne, der skal sige Nej! Den skal kræve Afrustning, og det skal raabes ud over Verden saa kraftigt og saa længe, til alle hører det. Den egentlige Fare, ja den eneste for Fredens Bevarelse er Oprustning. Den sunde Fornuft maa dog vel sejre engang.

I den Kamp maa alle gode Kræfter samle sig. Begyndelsen skal gøres i Hjemmene, det er der, Grunden lægges for den Indstilling over for godt og ondt, ret og vranget, de unge møder frem i Livet med, og her maa Ungdommen finde sin Plads, den maa være med til at danne en Hær,

der ej vil Blod og Saar,
 hvor Krigens Lurer gjalde,
 men nyfødt Fred i Friheds Vaar
 med lige Ret for alle,
 og den vil sindig fremad gaa
 og ej fra Kampen træde,
 før selv de mindste af de smaa
 faar Del i Livets Glæde.

Internationalt set, tror jeg ikke, der er nogen, der bedre kan løse den Opgave end Ungdommen. Den har lettere ved at komme paa Talefod med hinanden, den kender ikke til diplomatiske Fortolkninger og Krogveje, den er saa dejlig naturlig og ligetil, den ejer det unge Mod, og

den har Kræfterne i Behold. Her ligger en stor Opgave ikke mindst for den internationale Vandrebvægelse.

Vender vi saa Blikket mod vor egen lille Verden inden for Højskolen, er det ligesom Sindet bliver anderledes stemt. Ganske vist er et Arbejde i Højskolens Tjeneste heller ikke uden Kamp og Spænding, men det er paa en hel anden Maade. Der er ikke Plads for Had, det, man faar Indtryk af, er et af de vigtigste Kampmidler, Folkeslagene imellem.

Spændingen er vel størst forud for et Skolehalvaars Begyndelse, ja, det gælder forøvrigt i alle Livets Forhold, at Spændingen gaar forud for Virkeligheden. Der er Spænding i den Tid Indmeldelserne skal komme, en Spænding, som kun Skolefolk helt kan sætte sig ind i, det kan godt slide paa Nerverne, selv om det ikke kan kaldes „Nervekrig“. Der er ogsaa Spænding, naar Eleverne møder. Hvilken Indstilling møder de med? Vil det lykkes for os at gøre vor Gerning saadan, at de unge siger ja til det, der er blevet det største for os. Der kan være Stunder, da man føler sig saa lille og fattig og ydmyg, men der er heldigvis ogsaa Tider præget af jublende Glæde og Taknemlighed. Det er jo det vidunderlige ved Højskolegerningen, at man faar Lov til at se og opleve noget af den Herlighed, Grundtvig vidner om, naar han siger:

Tusinde Døgne, verdslige søgne,
gyldne for Kød,
kan de vel ligne en Dag af dine,
som vi dem nød,
naar under Sang med dit vingede Ord
Sjælen af By over Stjerne for.

Vi begyndte som sædvanligt Skolehalvaaret med et godt besøgt Aabningsmøde, hvor Pastor Lykke og jeg talte. Ved vore Maanedsmøder talte Præsterne Chrillesen, Randlev, Nielsen, Gylling, Knudsen, Ørting og Lærer Beck, og det var gode Ord, der lød. Vi indbød ogsaa gamle Elever nogle Gange til festlig Sammenkomst i Gymnastiksalen, og det var fornøjelige Aftener. Selv om Deltagerne

er fra forskellige Aargange, er der alligevel saa meget, der er fælles, det er, som man kender hinanden med det samme.

Tiden indtil Jul er præget af de korte og mørke Dage, men naar Solen en Gang imellem viser sig, faar man Lyst til at komme ud i den frie Natur, og vi har jo efterhaanden fundet mange interessante Steder, der er værd at aflægge et Besøg. Foruden vore Spadsere- og Cykleture i Omegnen, var vi ogsaa i Aarhus 2 Gange, og begge Gange var vi i Teater. Vi saa „Han sidder ved Smeltediglen“ og „Indenfor Murene“, 2 Skuespil, der virkede gribende, fordi de passede saa stærkt ind i Tiden.

Et Skolearbejde ligger jo paa mange Maader fast. I Undervisningen er der et bestemt Pensum, vi gerne vil naa, og da Tiden, vi har til vor Raadighed, er den samme Aar efter Aar, kan det ogsaa gennemføres, det giver en vis Ro og Sikkerhed, som er godt. Paa den anden Side er vi jo ogsaa ret fritstillet indenfor Højskolegerningen, enhver kan undervise paa sin Maade, og det er af uvurderlig Betydning, det giver den levende Undervisning.

Iøvrigt var Vinteren præget af Lyst og Interesse for Skolearbejdet, og der blev arbejdet godt. Det var en Fornøjelse at komme ind i Skolestuen og møde de aabne Ansigter og spørgende Blikke, der ligesom sagde: „Hvad skal vi saa høre om i denne Time“. Naar en Lærer møder dette, da maa han give det bedste han ejer. Der var ogsaa et godt Kammeratskab trods forskellige Meninger i politisk Henseende, og skønt vi kun havde Landmænd, var der baade Nazister og Kommuniste imellem, men de respekterede hinanden paa en Maade, som de store Lande kunde have godt af at lære. —

De sidste Dage inden Jul er altid præget af den forestaaende Højtid. Man mærker ligesom en Slappelse i det rent faglige Arbejde, til Gengæld mærker man en egen Modtagelighed overfor aandelige Spørgsmaal, man har saa let ved at finde Sange som „Der er noget i Luften, der gør mig saa glad“ eller „Det er som med Klokker det ringer“.

Den sidste Aften før Juleferien samledes vi med Elever

og Lærere, og der blev spillet og sunget og udtalt gode Ønsker om en glædelig Julefest.

Naar vi er kommet godt i Gang efter Juleferien, melder Spørgsmaalet om Fastelavnsfesten sig. Hvad skal vi spille? for man kan jo ikke godt tænke sig en Fastelavnsfest uden Dilettantkomedie. Vi har efterhaanden spillet mange Komedier, og de er altid spillet godt. Man forbausses somme Tider over den Forandring, der kan ske med de unge Mennesker, der til daglig gaar saa „rolige“ omkring, saadan som det nu ligger for Jyderne, og saa se dem som helt andre Mennesker paa Scenen. Det kan somme Tider knibe med at faa de kvindelige Roller besat, der skal jo tages visse Hensyn til Størrelse, Stemme og maskulin Kraft. Der skal ogsaa en vis Dristighed til at optræde som Dame med yndefulde Bevægelser paa en Scene, men er de først gaet ind paa det, er det ogsaa tit overraskende, hvad der kan naas. Sidste Vinter blev det Peter R. Møllers: „Indbrudstyven“, der blev spillet, og det var en Fornøjelse at se. Arne Kjær var virkelig „kær“ som ung Pige, og man forstaar godt de Følelser, „Repræsentanten“ lagde for Dagen, og Kristian Svenstrup og Henning Jensen viste sig som et Par værdige Re-

„Indbrudstyven“.

præsentanter for den lidt ældre Generation indenfor Kvindetkønnet; men jeg tvivler paa, at de nogen Sinde har lovet at være deres Mænd underdanige.

Efter Forestillingen, der høstede stærkt Bifald, blev der danset af Hjertens Lyst til Kl. 1, kun afbrudt af Kaffe-pause og Kotillon.

Om Mandagen blev Katten slaæet af Tønden, og Kræfterne blev prøvet paa mange Maader oppe i Gymnastiksalen.

Efter Fastelavnsfesten opdager man gerne, at der ikke er saa længe til Skolen slutter, det gælder da om at bruge den kostbare Tid. For dem, der har meldt sig til Kontroluddannelsen, kan der blive Brug for ekstra Timer. Der er gennem de senere Aar blevet mere og mere, der skal gennemgaas, man kræver mere af en Kontrolassistent nu end for 10 Aar siden, og det er der heller ikke noget at sige til. Til Gengæld kræver Kontrolassistenten ogsaa mere. Jeg har lige faaet Brev fra en af sidste Vinters Elever, han skal have 125 Kr. om Maaneden, altsaa 1500 Kr. for et Aar.

Sidst paa Vinteren er vi gerne ude hos forskellige Landmænd for at studere Husdyrbrug i Praksis. Paa Grund af Mund- og Klovesygen var vi kun hos Ejner Nielsen Østerskovgaard, men det blev ogsaa en god Eftermiddag.

April hedder „Rengøringsmaaned“ paa en Højskole, det er altid en travl Tid. Sidste Foraar maatte der endda gøres lidt ekstra, fordi vi gerne vilde have Skolen saa smuk og festlig som muligt til det forestaaende 50 Aars Jubilæum. Gymnastiksalen blev malet og Væggene kalket, og det er en stor Omgang; men vi naæde det hele baade ude og inde, og alt var klart til at modtage de unge Piger 3. Maj.

Sommeren er den lyse Tid, men ogsaa en travl Tid. 3 Maaneder er kun saa kort, det gælder om at tage fat fra Begyndelsen, og der bliver taget fat baade i Teori og Praksis.

Men Sommeren er ogsaa en god Tid til Cykleture, og efter en travl Dag kan det være saa forfriskende med en Cykletur til Skov eller Strand eller ud i det blaa. Snakken

Lærer Beck bliver beundret?

gaar saa livlig, om det man ser og oplever, der er en egen Festglans over Ansigterne, naar man efter Hjemkomsten samles om Kaffen eller Grøden, og Aftensangen bliver ligesom en Tone højere. Det er Livsglæden, der paa den Maade faar Luft.

Hen sidst i Maj begynder vi at tænke paa Elevmødet. I Aar maatte der en ekstra Drøftelse til, da vi havde bestemt, at Skolens Jubilæum skulde fejres samtidig. Skulde vi have det samme Dag, eller skulde vi holde det hver for sig? Vi blev enige om, at holde Jubilæumsfesten Lørdag Aften og Elevmødet, som vi plejer, om Søndagen, og saa gik vi i Gang med Forberedelserne.

Eleverne indøvede et Stykke der hed: „Under Midsommertræet“. Om Sommeren staar man jo overfor det modsatte som om Vinteren med Hensyn til Rollebesættelsen, men det er gennemgaaende lettere at faa Pigerne til at spille Mandsroller. Man kan jo ogsaa lettere lægge til end trække fra. En Pude kan gøre Underværker, naar den bliver anbragt paa det rigtige Sted, og selv om Hænder og Fød-

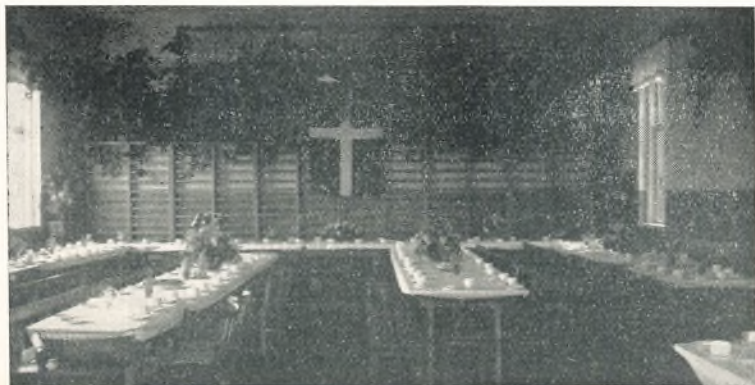
der er lidt smaa, lægger man ikke saa meget Mærke til det, som det modsatte.

Det kunde være fristende at give en Karakteristik af de enkelte optrædende, — Maren Huggers med sit under-søgende Blik og trippende Gang og Henrik Skotte som den myndige Gaardmand og Oldermænd, men nej, det gaar ikke, saa skulde jeg drage dem frem alle, og det vilde let føre for vidt, men de var alle som skabt til Rollerne, og om Stykkets Udførelse kan jeg uden Overdrivelse benytte Udtrykket „fænomenalt“. Desværre fik vi ikke taget nogen rigtige gode Billeder at Spillet.

Om selve Festlighederne skal jeg tillade mig at benytte Aarhus Amtstidendes Referat:

Festlige Dage paa Odder Højskole.

Festlighederne i Anledning af Odder Højskoles 50 Aars Jubilæum formede sig paa den smukkeste Maade. Medens Søndagen var forbeholdt Elevmødet, der i Aar havde særlig stor Tilslutning, samledes, som meddelt, Lørdag Aften en meget talrig Kreds af Skolens Venner, hvoriblandt mange gamle Elever, til et festligt Samvær i Skolens Gymnastiksal. Her bød Forstander J o h n s e n velkommen, særlig til Skolens to forhenværende Forstandere, D o l l e r i s og C o r n e l i u s s e n, og deres Hustruer og til Formændene for Hads Herreds Landboforening og Husmandsforening, hvem Forstanderen takkede for godt Samarbejde,

Kaffebordet dækket i Gymnastiksalen.

Direktøren for Hads Herreds Sparekasse og til de øvrige, særlig indbudte Gæster. Odder Højskoles Grundlægger, Forstander Dolleris, fortalte derefter om Skolens Tilblivelse, og Forstander Corneliusen talte om den danske Højskoles Kaar og Særpræg i Fortid og Nutid og sluttede med Ønsket om, at Forstander Johnsen og hans Hustru maatte faa mange gode Arbejdsaar ved Skolen.

Forstander Johnsen fremdrog Træk fra sin første Tid i Odder og udtalte, at de første Aar ved Odder Højskole havde været Kampaar, men ogsaa rige Aar, og baade han og hans Hustru var netop gennem de Vanskeligheder, de fik at kæmpe med, kommet mange af Egnens Beboere paa nært Hold og havde fundet trofaste Venner. Forstanderen rettede i hjertelige Ord en Tak til de mange, der havde ydet ham og hans Hustru Hjælp, Støtte og Opmuntring i deres Gerning. Det er, udtalte Forstanderen, umuligt i Dag at udstikke den danske Højskoles Fremtidslinie, men Vejen maa dog sikkert være den samme som den, Grundtvig pegede paa for 100 Aar siden, da han talte om „Skolen for Livet“. Spørgsmaalet er blot, om vi vil følge den Vej. Højskolen vil i Fremtiden muligvis blive mere forskelligartet i sin Form, end den var det i Fortiden, men der kan være Rigdom i Mangfoldigheden. Endnu har vi Friheden indenfor Højskolen, men der er jo Tanker fremme om at gøre den til Statsskole — en Forandring, der maaske vil gøre Stillingen lettere for Lederne, men næppe være til Gavn for Eleverne. For mig og min Hustru, udtalte Forstanderen, staar det saadan, at vi maa leve vort aandelige Liv i vor daglige Gerning. Skal vi her ved Højskolen løse en Opgave i Fremtiden, maa det være paa det jævne, i nær personlig Forbindelse med Eleverne, gennem Samtale, Samliv og hele det daglige Arbejde. Vor Tid har i det hele taget, tror jeg, Evne til at tage Tingene paa det jævne. Vi fylder maaske ikke meget i Forhold til de første Slægtled af Højskolens Folk, men vi gør et ærligt og redeligt Arbejde for at give Eleverne det bedste og lade det ske paa det jævne. Saa længe Højskolen vil bygge paa det Grundlag, som Grundtvig anviste, er der ingen Tvivl om, at den ogsaa i Fremtiden har en Opgave i det danske Folk.

Pastor Lykke talte for Forstander Dolleris og fremhævede den Afsky for al Unatur og alt uægte, som er et af Dolleris' Karaktertræk. Der var i Dolleris' Undervisning noget, som maatte tiltale Eleverne umiddelbart, præget som den var af Realisme, men med en Undertone af Følelse, der ofte klang igennem. Af Gerningen ved Odder Højskole bar Fru Dolleris sin store Del, og Pastor Lykke sluttede med en Tak til Forstanderparret for, hvad de havde grundlagt til Hjælp og Værn for de folkelige Værdier.

Forstander Dolleris takkede for alle gode Ord, som var rettet til ham og hans Hustru, og fremhævede den Glæde, hans Gerning ved Højskolen havde givet ham.

En af Skolens gamle Elever, Harald Mikkelsen, Odder, ret-

tede en varm Tak til Forstander Corneliussen og udtalte, at Tiden paa Odder Højskole havde været en stor Hjælp for ham senere i Livet. Han rettede ogsaa en Tak til Lærer Laur. Laursen, der havde været ham en god Ven.

En anden af de gamle Elever, Lærerinde Frøken Villadsen, bragte en Hilsen fra gamle Elever i Sønderjylland og rettede en Tak til Forstander Dolleris, i hvis Tid hun havde besøgt Skolen.

Lærer Daugbjerg, Try, brugte i sin Tak til Forstander Johnsen og Hustru for den Tid, han havde været Lærer ved Odder Højskole, det smukke og betegnende Udtryk Skolehjemmet, og fremhævede den stærke og lykkelige Forbindelse mellem Skole og Kirke, som var til Stede for Odder Højskoles Vedkommende.

Lærer Laur. Laursen overrakte Blomster fra forskellige Hold af gamle Elever til de tre Forstanderpar og udtalte Ønsket om en lys og lykkelig Fremtid for Skolen.

Thorsv. Madsen takkede Dolleris for hans Arbejde i Friskolens Tjeneste.

Propr. Jensen-Stenslund udtalte Ønsket om, at Odder Højskole fremdeles maatte faa Lykke til at udføre en Gerning paa Egnen.

Fru Malling Petersen pointerede, hvad der har været den danske Højskoles Indsats i vort Folk, og sluttede efter Opfordring med at recitere et Digt til Danmark, skrevet af afdøde Provst Christensen, Alrø.

Derefter samledes man i Skolens Have, der paa det festligste var illumineret, og hvor der var tændt Baal. Pastor Lykke holdt en meget smuk og kraftig Baaltale og udtalte Haabet om, at den Bavn, som tændtes med den frie Skolevirksomhed, aldrig maa slukkes, og at der altid maa findes Mennesker, som vil være paa Vagt for den Frihed, der under alle Omstændigheder er et dyrebart Klenodie, men som, naar det gælder det aandelige, er uundværligt, for at Livet kan leves og trives. Lad det være vort Ønske, at dette, som er Ildens Tale til os: det lutrende, det opflammende — opflammende til Værn for det, vi holder af — at den Tale maa klinge i vore Hjerter, og at alt det, som er værd at bevare, maa bevares, for os selv enkeltvis, for den danske Menighed og for hele vort Folk, at det lutrende, det opflammende, det lysende vedblivende maa høre med til Menneskehedens Grundprogram og samle Mennesker om sig til Oplivelse og Tak.

Efter at et usædvanlig smukt Fyrværkeri var afbrændt, takkede Forstander Johnsen alle de mange, som var kommen til Stede, og Aftenen sluttede med en Sang, ligesom der, paa ægte Højskolevis, var bleven sunget en Række Sange under Samværet.

Om Søndagen holdtes et særlig festpræget Elevmøde.

Mange af Eleverne overværede Gudstjenesten i Odder Valgmenighedskirke, og om Eftermiddagen samledes man i Haven, hvor Forstander Johnsen bød velkommen og udtalte sin Glæde over, at der var

var mødt mange gamle Elever saavel til Elevmødet som Jubilæumsfesten Lørdag Aften. Han talte derefter om det dansk Smil, som noget værdifuldt, vi maatte bevare. Ogsaa Højskolen vil gerne hjælpe til med at bevare det gode Smil hos Ungdommen, for hvor Smilet har hjemme, maa Hadet dø. Vi trænger i vor Tid haardt til Samarbejde, og det vilde man lettere opnaa, hvis man kunde arbejde under Smilet.

Derefter talte Forstander Døllers om Højskolens Gerning, og Skolens Lærer, Lærer Bech, talte om Tiden og Ungdommen.

Efter Foredragene gik Forsamlingen til Valgmenighedens Kirkegaard, hvor der nedlagdes Blomster paa Lærer Iversens Grav, og der blev sunget et Par Salmer.

Ved den paafølgende Generalforsamling i Elevforeningen aflagde Formanden, Laurids Lauridsen, Boulstrup, Beretning, og til Bestyrelsen genvalgte Formanden og Regnar Rasmussen, Lunddal. Karoline Jensen, Torriid, nyvalgte. Forstander Johnsen oplæste Regnskabet, som godkendtes.

Om Aftenen var der Underholdning i Haven, hvor Eleverne opførte et fornøjeligt Dilettantstykke, og bag efter var der Kaffebord og Dans, og dermed sluttede de to gode og festlige Dage paa Højskolen.

Dans om Midsommertræet.

Mandag Morgen startede vi saa vor Sønderjyllandstur, men den har Lærer Beck jo givet en udførlig Beskrivelse af. Aarhusuren skal lige nævnes, som en lærerig og fornøjelig Tur (vi mindes Klara).

Den sidste Søndag i Juli holdt vi vort Sommermøde med Udstilling fra Skolekøkkenet og Sytimerne. Forhenværende

Bibliotekar, Hans Rütting, fra Berlin holdt paa godt Dansk et interessant Foredrag om „Tysk Ungdomsliv“. Desuden var der Opvisning i Folkedanse, og Dagen sluttede med en lille Svingom.

Vi plejer at have vor Samsøtur i de 2 sidste Maaneder, men paa Grund af Benzinrationeringen blev Færgefarten indstillet nogle Dage før, vi skulde have været derovre.

Den 24. September holdt vi vort Efteraarsmøde. Seminarieforstander Herluf Jensen og Højskoleforstander Arthur Pedersen holdt et Par gode Foredrag. Desværre var Tilslutningen ikke saa stor, som den plejer, vel nok paa Grund af, at Bilerne ikke kunde bruges.

Ja, det er saadan det, der er kommet frem i mine Tanker, mens jeg har siddet og skrevet det ned. Der kunde maaske have været Grund til at drage andre Ting frem og ikke mindst nævne de gode Stunder, vi havde med hinanden herhjemme baade i og udenfor Timerne, men det er mere af privat Art, det er det vi oplever, naar vi sidder i vore egne Tanker og drømmer om Tiden, der svandt, og det er da ogsaa mit Haab, at I, naar i læser dette, vil føle, at det har været Understrømmen i min lille Beretning. Jeg har i hvert Fald selv haft den Følelse, medens jeg har siddet og arbejdet med det, og hvad der næsten har været det allerbedste for mig er dette, at jeg helt har kunnet frigøre mig for Tidens knugende Alvor imens. Det giver en egen Fred i Sjæl og Sind, Taknemlighedsfølelsen trænger sig frem, man faar saa let ved at sige Tak til Gud og Mennesker.

Ellers er det ikke saa let at frigøre sig for Tides Alvor og Uro. Der tegner sig ogsaa Uroskyer over Højskolens Horisont. Det er ikke uden en vis Frygt, man ser Fremtiden i Møde. Indkaldelserne til Militærtjenesten er vel nok for en Del Skyld i, at der ikke er saa mange Elever paa Højskolerne i Vinter, men det maa dog kun regnes for midlertidigt. Større Fare ligger der i den Tendens til kun at regne med faglig Dygtiggørelse.

Jeg fik en Gang i Sommer Brev fra en af vore Elever fra forrige Vinter, han skriver bl. a.: „Jeg har lige været

paa „Nippet“ til at skaffe jer en Elev til, men det blev dog ikke til noget, eftersom hans Svoger stærkt raadede ham derfra. Vi var ellers kommet saa langt, at vi skulde til at skrive paa Ansøgningsskemaet, hans Søster var ogsaa opsat paa at faa ham paa Højskole. Den omtalte Svoger sad og læste i Avisen, da han saa, vi var kommet saa langt, brød han pludselig ind, og det hele gik i Vasken.

Han paastod, at hvis en ung Mand vilde have en god og lærerig Plads ved Landbruget, skulde han absolut paa Landbrugsskole. Et Højskoleophold var der ingen, der vilde tage Notits af, derimod, kunde han sige, at han havde været paa Landbrugsskole, var det straks betydeligt mere. Jeg sagde ham saa, at dernede lærte de ogsaa Landbrug, endda mere end almindeligt. Det havde ingen Betydning, sagde han, det skulde hedde Landbrugsskole, og Lærers hjælp det ikke“. Eleven føjer indigneret til: „Maaske kan han have en Smule Ret, men at sidde inde med saadan en Snæversynethed, det er dog for galt!“

Den samme Elev skrev ogsaa sidste Aar: „Jeg havde ellers regnet med at sende jer 2 Elever, men da det saa kom til Stykket, vilde de paa en stor Skole.“

Viser disse Udtalelser ikke noget af den Tendens, der er fremme i Tiden, og som der i den sidste Menneskealder fra saa mange Sider har været slaaet saa stærkt paa? Faglig Dygtighed og Masserne. De store Tal er en vældig Reklame, og vor Tid er jo Reklamens og i nogen Maade ogsaa Modens Tid. Men Spørgsmaalet store eller smaa Skoler kan ikke diskuteres, begge har deres Fordele og Mangler. En stor Skole er ikke bedre, fordi den er stor, tværtimod kan der ligge en Fare i det, at der regnes med Mængden, saa der ikke tages saa meget Hensyn til den enkelte som paa en mindre Skole, hvor Dagliglivet mere faar Præg af Hjemliv. Derimod kan der lettere arrangeres Underholdning og lignende ved festlige Lejligheder paa den store Skole, og det betyder meget ikke mindst i de unges Øjne.

Men det er forøvrigt ikke her Faren ligger, men derimod i dette, om Ungdommen og endnu mere de ældre, der

skulde være Vejledere for de unge, mener, at de ikke har Brug for Højskolen, men har nok i faglig Dygtiggørelse. Jeg er ikke i Tvivl om, hvad gamle Højskoleelever vil sige, de vil sige: „Det bedste vi fik fra Højskolen, var ikke det, vi lærte, skønt det var vi meget glade for, men det var det, vi oplevede, det har været os en langt større Hjælp i Livets Kampe end vore faglige Kundskaber“.

Ja, men naar det er saadan, saa tager vi Kampen op, og saa giver vi hverandre Haandslag paa, at vi hver især i vor lille Kreds vil arbejde for at bevare den danske Folkehøjskole.

Tak for Aaret, der svandt.

Elisius Johnsen.

Paa Tur i Grænselandet.

VED en Elevdiskussion sidste Vinter lød Emnet engang: „*Hvordan anvender man bedst sin Løn?*“ Anskuelserne derom var mere delte, end man paa Forhaand skulde mene blandt en Flok ligestillede. Paa et Punkt opnaaedes tilsyneladende fuld Samstemmighed, og det var om den Post, som skulde afsættes til Rejser og Udflugter.

Ganske naturligt bygger denne fælles Indstilling over en Trang og Længsel i Ungdommens Bryst efter at komme ud fra den hjemlige Arne til nye Egne for at hente Indtryk og Oplevelser, der giver Viden og Horisont som et Led i den personlige Udvikling.

Paa en Højskole er det forholdsvis let at faa arrangeret en længere Tur til Egne, der er ukendt for de allerfleste, og som det er et fælles Ønske at faa at se. Og skønt der nu og da hæver sig Røster imod denne forholdsvis nye Tendens indenfor Højskolen til at afbryde det rolige Skolearbejde et Par Dage for at friske Sjæl og Legeme paa Rejse, saa har ogsaa dette sin Værdi, der ikke skal underkendes.

Ved Østjydsk Højskolekreds' aarlige Møde, denne Gang holdt her paa Skolen, var Pastor Lykkes Indledningstale: „*Er den danske Højskole for moderne?*“ Som en Begrundelse for dette Syn fremførtes bl. a. den Kendsgerning, at der i Højskolen nu til Dags let kunde blive for meget Afveksling i Tilværelsen for Eleverne ved mange udendørs Arrangementer.

Dette er et Argument, der rammer alle Højskoler, hvilket man let overbevises om ved Læsningen af de forskellige Aarsskrifter. Men det staar ogsaa fast, at selv om Tankerne bliver noget adspredte lige før og under Turen,

saa svækker det paa ingen Maade Interessen og Opmærksomheden for det egentlige værdifulde i Skolearbejdet, saa meget mere som de daglige Høretimer stiller ret vidtgaaende Krav til Elevernes Modtagelsesevner. Et lille Pustorum midt i den noget klosterprægede Skoletilværelse kan i Form af en flere Dages Tur være egnet til at friske Sindet og kvæge Hjernen.

Naar vi bestemte os til at foretage en Tredages Tur til Sønderjylland med Besøg baade Nord og Syd for Grænsen, var Ledemotivet dog først og fremmest denne, at vi sammen med hverandre vilde opleve Grænseegnene under fornøjelige Former og lade de historiske Steder tale deres eget stærke og alvorlige Sprog til os.

Den moderne Industrikultur har gennem sin stærke Udvikling af Samfærdselsmidlerne gjort det overkommeligt og behageligt at rejse ud, en Mulighed som det forrige Aarhundrede var afskaaret fra at benytte. Vi valgte Automobilen, der bedre end noget andet Befordringsmiddel har Evnen til at holde Deltagerne i Kontakt med hverandre, samtidig med at vi siddende bekvemt og magelige kan dirigere Landevejs-Toget efter en selvgjort Plan.

For at alt kunde klappe, som det skulde, var det nødvendigt at fordele Arbejdet mest hensigtsmæssig; næsten ethvert Foretagende nu om Stunder kræver en Specialisering, saadan ogsaa en Fællestur. Det praktiske Arrangement ved Turen ordnedes af Johnsen; en Husholdningslærerinde har særlig Forstand paa det timelig nødvendige for at leve, hvorfor ogsaa Frk. Nørlund fik overdraget det meget vigtige Problem at sørge for vor daglige Ernæring. Det blev saa betydet undertegnede, at jeg skulde fortælle om Grænselandets navnkundige Egne og minderige Steder, efterhaanden som vi kom frem, en Opgave jeg som Sønderjyde med Glæde paatog mig. Ofte kunde jeg nøjes med Rollen som Konferencier og lade de synlige Minder tale for sig selv.

En smuk Sommermorgen forlod vi Odder med Kursen mod Syd ned gennem det bakkede Østjylland. Morgensangen maatte naturligvis ikke glemmes, om end Under-

visningen var sat vd af Virksomhed indtil videre, og det blev ikke til saa faa Sange, der efterhaanden lød ud fra den rullende Skolestue Dagen igennem.

Da vi naaede til Skamlingsbanken gjorde vi det første Ophold og nød Frokosten En Sønderjyllandstur indledes bedst paa dette Højdepunkt, hvorfra en storslaaet Udsigt giver et imponerende Indtryk, der faar Fotografiapparaterne til at knipse med Front i alle Retninger. De mange Mindesmærker paa dette Sted fortæller os om historiske Begivenheder i dansk Aandsliv og om Enkeltmands Indsats i den nationale Kamp, hvor det gjaldt om at fremme dansk Sprog og Sindelag og samtidig dæmme op for det tyske Pres sydfra. Obelisker er et Vartegn, der rejstes i 1863 til Minde om den danske Sags Forkæmpere og taler æggende til Nutidsslægten. Den maner til fortsat Forstaaelse og Interesse for den altid brændende Nationalitetskamp i Sønderjylland; thi ogsaa nu gælder det som dengang: hvem der ikke vil dige, maa vige.

Med denne Grundakkord anslaaet drager vi over det gamle Grænseskel ind i det omstridte Land med aabent Sind for Tingenes Tale, idet vi prøver at se Landet indefra, hvor „i din rige Have Mindets Blomst gror paa Heltegrave“.

Først gjorde vi Ophold i Kristiansfeldt, der bl. a. er blevet kendt viden om for sine Honningkager. Byen blev anlagt i 1773 af Herrnhuterne, og som Pietismens Hovedby fik den i lang Tid en vis religiøs Betydning for Danmark. Denne Sekt kaldes ogsaa for Brødremenigheden, hvis Tilhængere har været nøjsomme og dygtige Mennesker, hærdet under Lidelser. De kæmpede en brændende Kamp for Guds Riges Udbredelse, efter at de var blevet forfulgt i næsten 300 Aar før, de endelig fik Lov at organisere sig og bygge deres egen Skole i Herrnhut i Sachsen, hvor en Grev Zinsendorf blev dens Leder og Organisator. Sognepræst, Dr. theol Jens Holdt i Brede har hvervet Doktorgraden for en fyldig Bog „Niels Johannes Holm“, der handler om denne Retnings Udbredelse og Betydning i Danmark. Flere ejendommelige Bygninger præger endnu

Byen, men mest mærkelig er dog Brødremenighedens dystre Kirkegaard med dens ensformige og prydløse Gravplader, hvis fleste Indskrifter er affattet paa Tysk.

Ved Landevejen Nord for Aabenraa ligger Knivsbjerg, ca. 100 m over Havet og er det højeste Punkt i Sønderjylland. Vi stod igen ud for at se lidt nærmere paa denne Banke med det 45 m høje Bismark Taarn. De tysksindede Nordslesvigere holder deres Møder her. Dagen i Forvejen havde det tyske Mindretal netop haft deres aarlige Slævne med Tilslutning sydfra som sædvanlig, og paa nogle Lastbiler var man ifærd med at flytte Borde og Bænke. Fra tysk Side gøres paa mange Omraader en energisk Indsats for tysk Aand og Kultur, og Stedet her maner os til at være vaagen i den politiske og kulturelle Kappelstrid, som kendetegner Grænsefolket i begge Lejre.

Fra Knivsbjerg rullede vi videre mod Syd, kiggede paa de Danskes Samlingssted „Folkehjem“ i Aabenraa, hvor saa mangen vigtig Sag er blevet drøftet i Udlændighedstiden. Ved Middagstid passerede vi Christian d. Xs Bro og befandt os nu i den malerisk beliggende By Sønderborg paa Als. En solid Middagsmad ventede os der, og da den var sat til Livs, blev der pludselig stille i de bløde Stole. Det var Dagen efter Elevmødet, og Natten havde kun strakt sig over nogle faa Timer, hvorfor adskillige benyttede den Time, der var givet fri, til at faa sig et Blund. Vi samledes saa igen paa Sønderborg Slot, der blev grundig beset, og mange Ting af historisk Betydning betragtedes opmærksomt, ikke mindst den smukke Model af Dybbøl Skanser, der gav et udmærket Overblik over Stillingen, som vi nu skulde se.

Dybbøl Mølle kender alle og dens tragiske Skæbne med, alligevel har den vel aldrig været smukkere end i sin nuværende Skikkelse. Selve Skanserne var det, der gjorde det dybeste Indtryk paa Deltagerne; Tallene 1864 og 1920 taler til os om store Begivenheder, der lever i enhver Dansk's Bevidsthed og fastholder vore Tanker. En Vandring omkring her fører os til de mange Krigergrave og Dybbølstenen, og snart er Tiden gaaet, da vi atter maa

videre for at komme over Grænsen, hvilket foregik uden større Vanskeligheder.

Snart derefter kørte vi ind i Sønderjyllands ældgamle By Flensborg, hvor vi boede paa det nye Vandrehjem, som er meget hyggelig og komfortabel indrettet. Efter Aftensmanden var mange af Deltagerne dog ikke mere træet, end man kunde gaa en Tur i Byen. En mindre Gruppe „morede“ sig med at farte omkring i en Taxa, da de havde vovet sig for langt bort og ikke kunde finde tilbage igen, — Adressen havde de nemlig glemt.

Dagen derpaa begyndte med et Besøg paa den gamle Kirkegaard, hvor saa mange danske Soldater ligger begravet. Derefter skulde vi se Duborgskolen, og det begyndte med, at vi først deltog i Morgensangen, som blev et uforglemmeligt Minde. Inspektør Dircks holdt et meget interessant Foredrag om den danske Ungdoms Kaar Syd for Grænsen baade i Skoletiden og i den voksne Alder. Vi fik derpaa forevist alt i den store, smukke Skole, skønt der var Undervisning i de fleste Klasseværelser.

Hen paa Formiddagen gik Turen længere sydpaa til Isted Kirke, hvor et Rids af Stedets historiske Begivenheder blev givet, idet man samtidig nød den vide Udsigt herfra over den flade, tyndtbefolkede Egn. Ved Ettiden lejrede vi os om Bordene i „Slesvighus“, hvor Middagsmaden ventede os.

Efter et kort Hvil begyndte vi med en Rundgang i Domkirken, der stadigvæk er under Restauration. Naturligvis skulde vi ogsaa se den danske Privatskole, hvortil der baade er knyttet Skolekøkken og Børnehave; det var ganske ejendommeligt og morsomt i sidstnævnte Afdeling at se Børnene lege og høre dem synge vore kendte Sange.

Dette er Nutid, men nu skulde vi se Dannevirke med de ældste Minder, der knytter sig til vort Lands Historie. Af lige saa stor Interesse som Dannevirke er den nye Seværdighed inden for Halvkredsvolden, hvor Udgravningen af det gamle Hedeby foretages af Kiels Universitet og allerede nu fremviser betydelige Resultater i Form af de mange velbevarede Trædele, der fortæller os om vore

Hedebjerg Udgravningen.

Forfædres Indretning af Bopladser paa den Tid, da Hedebjerg regnedes blandt de vigtigste Handelsbyer i Nordeuropa.

Ved Tilbagekomsten til Slesvig blev der Lejlighed til at gøre Indkøb i Byens Forretninger, og da alle havde en Del tyske Mark til dette Formaal, blev der handlet ved Hjælp af Fingersproget, idet man hver Gang ved Køb lagde hele sin Pengebeholdning paa Disken og trygt stode paa Ekspedientens Ærlighed. Enhver kom paa den Maade i Besiddelse af Ting, mere eller mindre nyttig, men alt var naturligvis „særlig billig“, og ved Hjemkomsten blev Sagerne fremstillet samlet til almindelig Beundring.

Med højt Humør salttes Kursen atter mod Flensborg, og ved Syvtiden passerede vi Grænsen ved Krusaa igen. Det danske Toldvæsen udpegede et Par Kufferter som Stikprøve, og da der ikke fandtes noget at fortolde, fortsatte vi straks videre til Store Jyndevad Kro, hvor vi skulde hvile ud til næste Dag. Ogsaa her kunde vi efter Aftensmaden en Stund nyde Omgivelserne; adskillige fandt hen paa Byens danske Sportsplads og deltog i Legen

trods en anstrengende Dag. Andre opdagede en Sø i Nærheden, og snart var en Baad bemanded; men ak og ve, midt ude i Søen tog den Grunden, og saa røg baade Strømper og Sko.

Næste Morgen var vi tidlig paa Benene igen, klar til at indtage Vestslesvig. Da vi havde faaet Morgenmad, og Frokostpakken var smurt, holdt vi Morgenandagt, hvorpaa vi atter indtog vore Pladser, og med et rungende Hurra for vore fortræffelige Værter forlod vi det Sted, hvor vi mest havde faaet Berøring med Mennesker, der stod midt i den nationale Kamp mellem Dansk og Tysk.

Det første Sted, vi gjorde Ophold, blev Tønder, der er ejendommelig ved sine gamle Gavlhuse og smykkede Facader; paa Torvet ligger Byens gamle Raadhus bygget i Renæssancestil. Paa Turen længere mod Vest kom vi til Møgeltønder med dens pragtfulde Lindealle, der indrammer Danmarks smukkeste Landsbygade. Vi stod ud ved Schackenborg Slot og gik til Fods gennem Byen for bedre at fæstne Indtrykkene derfra.

Snart var vi naaet gennem Marskbæltet og kom ud til Højer, hvor vi kørte helt op paa Diget, der skærmer Byen og Marsken mod Stormflodens Oversvømmelse ved For- og Efteraarstide. Nogle Ingeniører var netop i Færd med at reparere Sluseværket ved Diget, og vi fik Lejlighed til at se Dykkerarbejde paa nært Hold. Paa Klinten mellem Diget og Havet græsser store Faareflokke; ude mod Vest hæver sig Rømø og Sild op af Vadehavet, og mod Syd skimtes langt borte Hindenburgdæmningen fra Fastlandet over til Sild.

Omtrent midtvejs mellem Højer og Løgumkloster passerer vi Ruinerne af Trøjborg Slot, som opførtes og i sin Tid ejedes af den kendte Slægt Rantzau. I Løgumkloster gjaldt vort Besøg først og fremmest den smukke Klosterkirke bygget i Renæssancestil. Den er efter Genforeningen ført tilbage i sin gamle Skikkelse baade ud- og indvendig; de afpuddede røde Mursten overalt i selve Kirkeskibet gør Rummet til en af vore smukkeste og mest ejendommelige Kirker i Danmark.

Kaffen nydes i Munkehotellets Have.

Dette blev vort sidste egentlige Ophold i Sønderjylland, og Kl. 1 naaede vi over Skærbæk til Ribe, hvor Middagsmaden indtoges paa Munkehotellet, der ogsaa har en særdeles smuk Have, der ligger ned til Ribe Aa. Her nød vi Kaffen paa Plænen og plejede vor Magelighed en Stund, og hvem der havde et Overskud af Energi tog imedens en Rotur mellem Svømnefluglene paa Aaen. I Ribe maa man anvende flere Timer, hvis man ønsker at faa et virkeligt Indtryk af denne historiske Bys mange Seværdigheder. Den største Attraktion er Domkirken med dens imponerende Taarn, fra hvis Top man ser hele den særprægede Stad i Fugleperspektiv. Det er Storkenes By, og paa mange Hustage ser man dem staa i Rederne, eller man følger dem paa Flugten ud over de vide Engdrag mod Vest, hvor Havet blinker hinsides Diget. Paa Slotsbanken finder vi Anne Marie Carl Niensens karakteriske Broncestatue af Dronning Dagmar, samme Kunstnerinde har lavet den smukke Dør, der danner Hovedindgangen til Ribe Domkirke. Byen er særlig ejendommelig ved sine mange smalle Gader, en Rundgang i disse er en Oplevelse.

Paa Vej ud til Dronning Dagmar Statuen.

Da vi havde set os mætte, maatte vi lænke paa at komme videre, og vi kørte nu til Skibelund Krat, der havde størst Betydning i sin Tid, da Kongeaen var vor

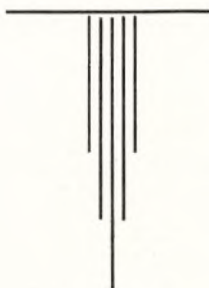

»Modersmaalet« i Skibelund Krat.

Sydgrænse. En Del af vort Folks Førere og dygtige Talsmand har her faaet et synligt og varigt Minde, som det store Antal rejste Sten vidner om. Den mest bekendte af disse Mindesmærker vil være Magnusstenen, rejst af Digteren Thor Lange.

Vi naaede atter hjem til Odder ved Ottetiden som beregnet, og Turen var helt igennem forløbet programmæssigt. Var man end blevet noget trætte i Benene, saa var der kun Glæde og Tilfredshed over alt det, man havde set og oplevet, og der var Enighed om, at man, takket være det gode Vejr, der begunstigede os fra først til sidst, havde haft en baade fornøjelig og udbytterig Sønderjyllandstur.

Alfred Beck.

Per Henrik Ling.

PER HENRIK LING fødtes 15. November 1776 i Sønder Ljunga Sogn i Smaaland. Faderen var Præst i Ljunga Sogn, han var af gammel Bondeslægt. Navnet Ling var af Per Henrik Lings Farfar antaget efter Linneryd Sogn i Smaaland.

Smaalands lidt barske Natur prægede Faderen, Carl Peter Ling, som allerede døde 1780, han var alvorlig og streng i Modsætning til Moderen, Kathrine Elisabet Molin, der var mild og samtidig en meget intelligent Kvinde.

Per Henrik Lings Natur var fuld af Modsætninger, noget han hele Livet havde Vanskeligheder med, maaske en Arv fra Modsætningerne i Forældrenes Natur, eller maaske det snarere var Modsætningerne i Smaalands Natur, der prægede ham, den Natur, som Ling kendte fra Vinterstormens Iskulde og Sommerens stille Skønhed: Modsætninger, som stadig kommer igen i Lings Digtning.

I Præstegaarden opvoksede Ling under Barneopdragelsens strenge Tugt, som den Gang var betydelig strengere end nu, sin første Skoletid tilbragte Ling i Vixjø lærde Skole, hvorfra han dog blev bortvist for nogle „Drenge-streger“, som han dog vist var uskyldig i, han fik dog 1793 Afgangsbevis fra Vixjø, hvilket gav ham Adgang til Lund Universitet, hvor han dog kun studerede kort Tid, Lyst til egne Veje og Pungenød drev ham bort fra Studierne.

Lings første Digt stammer fra 1792, det er mørkt og tungt, han synes forladt af Gud og Mennesker. Det hedder „Klagen“ og begynder:

Taae min Himmel tilhyller saa brat,
aldrig, o aldrig det dages.

Gennem hele Digtet følger hans mørke, triste Sind.
I Aarene 1794—99 opholdt Ling sig i Stockholm, det

meste af Tiden var han Huslærer, medens Fritidsarbejdet var Digtning og dramatiske Oversættelser, og det var egentlig det, der bandt ham til Storbyen. Ling syntes ikke om Menneskene i Stockholm, han længtes stadig efter Smaalands Natur og jævne Mennesker.

Det blev dog ikke Smaalands Natur, der kunde binde Ling, en Sommerdag 1799 rejste han til København. Grunden til, at Ling søgte til København, er ukendt, det var nemlig dengang ret ualmindeligt, at svenske studerende søgte til København, men København bandt ham, og han havde Vanskeligheder ved at rive sig bort fra den By, hvor han følte, nye Tidens Aand var herskende. Aarene i København regnes derfor for Lings aandelige Gennembrudstid.

Livet i København var ellers ikke „Dans paa Roser“. Fattigdom og Nød og dermed ofte Sult gjorde Tilværelsen ubehagelig, men den medfødte Stolthed tillod aldrig Ling at tage imod Hjælp af andre, de Indtægter han havde, indtjente han ved at give Undervisning i fremmed Sprog. Det uregelmæssige Liv gav Anledning til, at Lings Helbred blev nedbrudt, især Gigtsygdomme pinte ham og truede helt med at lamme hans højre Arm. Dette gav Anledning til gennem Lings Vilje at faa Helbredelse af naturlig Vej, at han begyndte at gaa paa Fægteskole, en Lære, som fuldstændig gav ham sin fulde Muskelbrug tilbage, noget der senere fik Betydning, da Ling herigennem havde erfaret, at Muskelbrug kan gengive Legemet Sundhed og Kraft.

Ling mødte for første Gang Gymnastikken i København paa et Kursus hos en teologisk Student, Frantz Nachtegall, en Mand, der ligesom Ling, havde ødelagt sig selv ved for meget Arbejde.

I København fik Lings nationale Følelse ligeledes sit Gennembrud ved Slaget paa Reden 2. April 1801, hvilket gav Anledning til, at han meldte sig til et frivilligt Studenterkorps og blev der indført som Nr. 81 ved 2. Kompagni.

Nogén „Ilddaad“ kom Ling dog aldrig med i, men de daglige Vaabenøvelser tiltalte ham meget, og han deltog i dem med stor Iver.

Lings aandelige Gennembrud skyldes dog Henrik

Steffens Forelæsninger, hvor Ling var en ivrig Tilhører sammen med andre af vore bekendte Mænd, saasom Øhlenschläger og Grundtvig, og for dem saavel som for Ling, har de haft deres Betydning, maaske givet „Gnisten“ til Øhlenschlägers Digtning og til Grundtvigs historiske Syn. Igennem Lings Arbejder saasom Oversættelse af „Balders Død“ til Svensk og Højnelse af flere Digte og Dramaer gav han Indtryk af, at være en meget idérig ung Mand, men hans stadig uligevægtige Natur bragte ham ofte let ud af Fatning, i et var han dog stadig fast nemlig i sit Storsyn paa det svenske Folk, hvilket sidste vel ogsaa gav Anledning til, at Ling ikke mere kunde føle sig hjemme i Danmark, han længtes stadig efter Sverige, og en Efteraarsdag 1804 rejste Ling igen tilbage til sit kære Sverige.

Efter sin Tilbagekomst til Sverige fik Ling Plads som Fægtelærer ved Universitetet i Lund, sin Færdighed i Fægtekunsten havde han erhvervet i København, og da han samtidig medbragte Vidnesbyrd fra København om, at han var en duelig Lærer, fik han let denne Stilling.

Lund var dengang en lille og for Ling kedelig By, og ofte syslede han med Tankerne om igen at besøge København, hvortil han i Begyndelsen ofte længtes, vist allerede i Julen 1804 vilde han have været i København, men haard Vintervejrh forhindrede ham deri. I Begyndelsen havde Ling vel ogsaa sine Vanskeligheder i Lund, han var for den akademiske Verden en Mand, som ofte kunde virke frastødende, men samtidig dog i Besiddelse af noget, som man følte sig tiltrukket af. Hans Duelighed som Fægter blev dog hurtig kendt uden om, og især hans nye Paahit indenfor Fægtekunstens Omraade.

Ikke alene Studenterne var nok til Ling at undervise, han indbød desuden Byens Indbyggere til Gymnastik og Fægtning i et til Fægtning overladt Lokale i det gamle Kloster i Lund. I et Blad, der udkom i Lund, averterede Ling, at han underviste i „levende Sprog, Fægtning, Val-tigering, Svømning samt andet, som tilhører en fuldkommen Gymnastik“.

Sammen med sin Undervisning var han meget optaget af sin egen Dygtiggørelse paa Gymnastikkens Omraade, han studerede flittig Anatomi og Fysiologi, ikke alene Lund gav Arbejde nok til Ling, i sine Ferier søgte han at vække Interesse for sin Gymnastik andre Steder i Sverige, og af de Steder, han fik Fodfæste for sin Gymnastik, var Linköping, derefter Malmø, Kristianssand og Göteborg, ved Universitetet i Upsala blev Lings Gymnastik ogsaa tidlig indført gennem en Student ved Navn G. van Heidenlam, der var Elev af Ling fra Universitetet i Lund. Gennem Gymnastikkens Virkning og det begejstrede Omdømme og Modtagelse Gymnastikken fik, har vel for Ling været Begyndelsen til Virkeligheden af hans Ideal: „Slægtens Genfødsel til Kraft og Fromhed, Fædrelandssind og Moral“ og samtidig opildnet til Digtning, hvoraf det i 1810 skrevne „Karleken“, viste Ling som en virkelig Digter, den milde, bløde Tone, som gaar gennem dette Digt, afslører en Side af Lings svingende Natur, samme Aar skrev han „Gylfe“. Digtet „Gylfe“, hvori Hovedpersonerne er Gylfe og Aura, hvor Aura bliver bortført af den grimme Røver og Voldsmand, er en maskeret Gengivelse af Finlands Tab for Sverige 1808 til Rusland og en Afsløring af Lings Fædrelandssind.

Stor Betydning for Ling havde ligeledes Mødet med Esajas Tegner, som 1806 var blevet Docent i Æstetik ved Universitetet i Lund, hvor han mest arbejdede med Roms og Grækenlands Historie, men som senere, opildnet af Lings Begejstring for det nordiske, kunde skrive „Frithiofs Saga“.

Bekendtskabet mellem Ling og Tegner blev et Ven-skab, som varede gennem Livt. I 1809 blev Ling gift med en Pige fra Malmø, Sofia Maria Rosenkvist, hun var fattig men meget smuk. Ægteskabet blev dog kun af kort Varighed, hun døde tidlig.

I disse Aar havde Lings Gymnastik og Digtning stadig Medgang, nogen Skuffelse var det vel nok, da han som Svar fra den svenske Regering, efter en Henvendelse med Planen om Oprettelse af et Gymnastikinstitut i

Stockholm, fik Svaret „Gøglere og Linedansere har vi nok af i Forvejen“, en Henvendelse, som skete i 1812.

I Aaret 1813 søgte og fik han en Stilling som Fægtemester ved Krigsakademiet i Stockholm. I Lund blev Ling opfordret til at blive, men var fast besluttet paa at rejse, og Grunden dertil angav han gennem de to Ord, han sagde, ved en Afskedsfest med nogle Venner i Lund. Ordene var: „Sveriges Ungdom“, det var ikke en højere Løn eller bedre Kaar, der fristede ham, men det at tjene og dygtiggøre det Lands Ungdom, som han elskede saa højt. Vennerne forstod ham, og Tegner udtrykte det ved til Afsked at skrive ham et Digt :

Virke til en bedre Æt
stiger op den gamle værdig,
gør sin Pligt og ta'r sin Ret.

I Forsommeren 1813 flyttede Ling til sin nye Plads i Stockholm, hvor han levede til sin Død i 1839.

Sammen med Arbejdet syslede han stadig med Planen om Oprettelse af et Uddannelsessted for Gymnastiklærere, Ling var nemlig klar over, at skulde der virkelig komme Udvikling i Gymnastikken, var en saadan Læranstalt nødvendig. Tiden var tildels med Ling, i Slutningen af det attende Aarhundrede, var der en Bevægelse i Retning af Ungdommens Opdragelse og Dygtiggørelse, og derved kom ogsaa Tanken om den legemlige Udvikling, som Ling var saa opsat paa. Denne Bevægelse huskede nemlig det, som mange andre Bevægelser har glemt, nemlig at Mennesket er en Forening af Sjæl og Legeme, at fæste Tanken ved Sjælen eller Legemet alene er fejltagtig, en sund Sjæl kræver, for at der kan være Harmoni over det menneskelige, et sundt Legeme, hvorfor en Erhvervelse af et sundt Legeme er en væsentlig Betingelse for Erhvervelse af en sund Sjæl, dette har Ling kunnet se og dermed haft en maalbevist Opgave at løse.

De Bevægelser med nye pædagogiske Edéer, som i det før omtalte Tidsrum kom ind over Sverige, hjalp Ling til at faa oprettet sit Uddannelsessted for Gymnastiklærere i

Stockholm, en Læreanstalt, som fik stor Betydning for Gymnastikken i Sverige saavel som andre Steder, hvor Lings Gymnastik blev kendt.

De Bevægelser, som hjalp Ling til Udførelse af sine Planer, havde nedsat en Komité, „Opfostringskomitéen“, til hvilken Ling indberettede sit Forslag 29. Januar 1813, et Forslag, som Komitéen hurtig gjorde til sit, det vandt ligeledes Bifald hos Kongen, og det blev i et kgl. Brev af 5. Maj 1813 bestemt at oprette en saadan Anstalt under Navnet „Gymnastika Centralinstitutet“ med Ling som dets første Forstander. Fra 1813 stammer ligeledes en Udtalelse fra Ling om Gymnastikkens Formaal, den begyndte som følgende: Gymnastikken virker til den mandlige Karakters Udvikling ..... En Udtalelse som stadig angiver et af Formaalene for den Gymnastik, der øves.

Om Lings egen Færdighed til Gymnastik og Fægtning fortælles fra et Besøg i København, hvor han bl. a. besøgte en Fægteskole, blev han af Lærlingene, uden at de kendte ham, opfordret til en Dyst, han afvæbnede dem dog alle, selv Fægtelæreren blev hurtig afvæbnet, over hvilket Fægtelæreren blev saa forbavset, at han udbrød: „Enten er du Fanden selv eller ogsaa Ling.“ Hvilket beviser at Ling var kendt viden om som Fægter.

I Stockholm begyndte Ling som den første at arbejde med Sygegymnastik, han havde jo selv fundet Helbredelse for sin Gigt gennem Gymnastiken, og vilde nu forsøge at hjælpe andre. Den Form for Gymnastik var helt ukendt, og da de gymnastiske Øvelser hjalp mange, blev Ling næsten betragtet som Heksemester, thi det at helbrede uden Medicin det havde ingen set før.

Ling havde dog mange Modstandere, Aviserne faldt over ham, ligesom mange Læger var bitre Modstandere af Sygegymnastikken. Senere stiltede Angrebene dog af, selv to af hans bitreste Modstandere søgte Helbredelse gennem hans Sygegymnastik.

Lings Institut blev senere støttet med Penge fra Staten, ligesom han selv blev udnævnt til Professor. I 1821 blev der fremstillet en Medalje med hans Billede paa den ene

Side og Broges Harpe med Minores Hoved, en Kaarde og en Egegren paa den anden Side, en Fortjenstmedalje, som blev overrakt ved en Festlighed 1821, en Udmærkelse som Ling var meget glad for, da han derigennem kunde se, at Arbejdet og dermed Gymnastikken havde vundet Anerkendelse.

Lings Virksomhed omfattede stadig sammen med den sportslige ogsaa den litterære Side, han mente nemlig at Livsmaalet, „Slægtens Genfødsel“ omfattede, men alligevel var den samme baade det sportslige og det litterære, han udgav i 1816. „Aserne“ en Beskrivelse af den nordiske Gudelære, et Værk, som blev ret forskellig bedømt, men som aldrig fik mange Læsere.

Efter sin første Hustrus Død giftede Ling sig igen 1819. Lings anden Hustru overlevede ham, hun døde først 1889. I dette Ægteskab havde Ling 7 Børn.

Ling boede sammen med sin Familie i en Ejendom, „Annelund“, udenfor Stockholm. I Parken til „Annelund“ havde han bestemt sit eget Gravsted i en Høj, omkring hvilken han plantede hængende Aske og Syrener, et naturskønt Sted, som han gerne viste besøgende Venner.

Skønt Ling i de sidste Aar plagedes af Sygdom, var han stadig optaget af sit Arbejde, han fulgte flittig Øvelserne paa Gymnastikinstituttet, let kendelig var han, naar han gik paa Gaden, i sin noget afstikkende Dragt, som bestod af Ulveskind, tilskaaret efter eget Indfald.

Lings sidste Tanker gjaldt ligeledes Gymnastikinstituttet, hans sidste Skrivelse var en Henstilling til den svenske Regering om stadig at opretholde Institutet.

Den 3. Maj 1839 døde Ling. Han blev 9. Maj begravet i sin Gravhøj i „Annelund“s Park. Paa Højen staar en stor Kampesten kun bærende Indskriften: Ling 1776—1839, nederst paa Stenen er henvist til Salme Nr. 477, Vers 8. Det var det Minde, Efterverdenen gav Ling, senere og som et bedre Minde har Gymnastikken bredt sig ud over den ganske Verden, andre „Systemer“ er kommet til, men Forbilledet er Ling.

I Mindeaaet 1939, Hundredaarsdagen for Lings Død,

mindedes han ved Linggiaden i Stockholm, hvor Gymnaster
saavel fra som udenfor Norden vilde mindes den Mand,
hvis Maal vel bedst er udtrykt i den svenske Læge Säter-
bergs Digt:

Til kämpasalens lekar,
han Landets Ungdom drog,
han vilde fostre ekar, uti den unge Skog.
Han vilde styrkan lif va, hos oss paa nytt igen,
han vilde Norden gifva, tillbaka sine Män.

Peter Nielsen.

Hvor er det meningsløst — !

PAA en lille fredelig Ø under trygge Forhold voksede jeg op, medens Verdenskrigen rasede. Folk fortalte mig, at al den Elendighed ude i Verden, og alle Afsavn herhjemme var Tyskerne Skyld i. Det var dem, der vilde Krigen.

En vidt berejst Mand talte om Kina, om hvor fredelig han gik der. Det eneste Sted i Verden, han maatte have Revolveren i Baglommen, var i Tyskland.

I Skolen gennem Historien, Aviserne og Efterkrigstidens Bøger fik jeg den Opfattelse, at alle Tyskere var Barbarere, og jeg hadede alt, hvad der var tysk.

Engang hørte man vedholdende Motorlarm. Det rygtedes, at en Flyvemaskine var styrtet i Havet nær Kysten, og man fløj for at eftersøge Vraget.

Hen imod Aften kom en Lærer forbi og spurgte, om man havde faaet opklaret, hvad det var for Larm. Jo, det var en Flyvemaskine, der var styrtet ned, og to Mand omkommet.

„Aah! Herregud, det var da forfærdeligt“!

„Det var en tysk Maskine“.

„Aah! Gudskelov! Jeg mente, det var da godt, at ingen Dansker blev slaaet ihjel“.

Ja, saadan talte Læreren og Pædagogen om Naboer, vi intet udestaaende havde med. Iøvrigt paa en Tid hvor ingen Krig truede.

For en halv Snes Aar siden dumpede jeg billedlig talt ned paa Danmarks Sydspids. Herfra var der flere Gange daglig Forbindelse med Tyskland. Søfolk og Embedsmænd kendte en Del af Befolkningen paa begge Kyster, og man var gode Venner; thi her havde aldrig nogen Grænsekamp eller anden Strid fundet Sted.

Østersøen havde i umindelige Tider dannet Grænse mellem de to Lande. Da det altid havde været saadan, tænkte ingen over det.

Ja, en Dyst udkæmpedes hver Sommer, men der var Fodbolden den eneste Kugle. En Gang kom en Dansker ved et Uheld til at naa Bolden med Haanden. Da Tyskeren skulde skyde Straffesparket, trillede han Bolden ganske langsomt hen til Maalmanden. Man vilde vinde ved ærlig Kamp og ikke ved Modpartens Uheld.

Naar det bød sig, kom de fra Færgen til Bal paa Hotellet. Det hændte, de flirtede lidt med Pigerne; men det var ikke nær saa formasteligt, som naar en af Bøndernes Karle fra Omegnen havde erobret en af Byens Skønheder. Det hændte ogsaa, at en Yngling havde fundet Behag i en „Gretschen“ ovre paa den anden Kyst.

Hvert Aar afholdes det berømte Pinsemarked i Rostock. Hvor Handlende, en utrolig Masse Gøgl og Bierhal'er fra hele Tyskland samles og slaar deres Telte op for 14 Dage. Al Verdens Ting, men kun en enkelt Ting i hvert Telt, faldbydes her.

Som Københavnerne tager over Sundet St. Bededag, tager man fra Sydfalster til Pinsemarked i Rostock.

Den første Gang, jeg gjorde Turen med, traf vi en Fodboldspiller, vi kendte. Han og hans Selskab rejste sig straks og bød os tage Plads paa en Gang høfligt og hjerteligt, som vi Danskere kunde lære meget af.

I Sommerferien begav jeg mig med Gensynets og Forventningens Glæde sydpaa. Hamburg, nej, den imponerede ikke.

Frankfurt du herlige Stad ved den rolige, glidende Mainz med de fra Banegaarden i vifteform anlagte, brede Boulevarder; men først og sidst den gamle Bydel, alte Rømerberg.

Som en Perle ligger de velbevarede, aarhundredgamle, maleriske Bindingsværkshuse. Pragtfuldt at sidde paa en Terrasse og spise Frankfurterpølser og drikke Æblevin. Maanen og de haandsmedede Gadelygter gav det hele et fortryllende Skær.

I Raadhuset, hvor de fleste tyske Kejsere er blevet kronet, var alene Parketgulvet en Oplevelse. En smuk og elskværdig Dame med en klokkeklar Stemme, viste os med megen Iver de mange skønne Ting.

Udenfor paa det gamle Torv plaskede Springvandet, der i de store Kroningsfestlighedernes Dage sprang med ædel Vin, og man stegte hele Okser paa Spid.

Rhinen boblede, hvirvlede sig i en strid Strøm frem mellem Skifferbjergene, paa hvis Toppe der ofte laa gamle Ridderborge eller Ruiner.

Bjergsiderne var overalt dækket med Skov eller Vinplantninger. Paa de mest utilgængelige Skrænter mod Syd i Terrasser ovenover hverandre voksede den fineste Vin, hvoraf der fremstilles den ædle Schaumwein, der bruser og bobler som Rhinen selv.

Store og smaa Skibe gled ustandselig frem og tilbage. Tyske, franske og hollandske Slæbedampere, slæbende efter sig to-tre tungtlastede Kulpramme med lange Tove imellem.

„Kraft durch Freude“ Feriebaade sejlede forbi: Vi hørte deres Musik, Sang og Hurraraab og besvarede deres Vinken.

Om Bord paa vor Floddamper var en Mængde Børn, der uafbrudt i timevis sang deres glade, kønne Sange. I Togene, paa Skibe, i Restauranter, alle Steder, paa alle Tider sang Tyskerne, som Højskolepiger gør det herhjemme.

Koblenz er Midpunktet for den historiske Rhinstrækning Mainz—Køln. Hvad Lorry er for København og Kilden for Aalborg, er Koblenz'er Weindorf for Rheinlanderne.

Ukendt for os Danske er de Kvanta Vin, der drikkes. Et tætpakket, sydende, brusende, skaalende, dansende og evigt syngende Menneskehav.

Vi, ja, vi lod os rive med af Stemningen, men naaede slet ikke op paa Højde med Tyskerne, hverken hvad Vin eller Stemning angik. Naar Tyskerne hørte, vi var Danske, blev de ellevilde, raabte: „Heil“, vilde skaale med os, danse med os. Ja, flere fik endda Tilbudet, at den danske Mand skulde kysse den tyske Pige. Det hørte med til den gode Tone.

Om Tilbudet blev afslaaet eller modtaget afhang bl. a. af, hvor sød „Magdalene“ var. Ich hatte leiter kein Glück — wie immer.

Man greb os under Armen, vuggede i Takt til Sangen eller stod op og svang med Arme og Ben som i en Tyroler-vals, saa op og staa paa Bænkene, hvis det var særligt vellykket helt op paa Bordene.

Det skuffede dem, at vi ikke kunde synge med, rigtig synge af Lungernes fulde Kraft.

Hvor vi kom frem, sagde vi: „Wir sind Dänen“, det var Feltraabet, der gav os frit Lejde. Ikke alene paa de Steder, hvor vi i Forvejen havde meldt vor Ankomst, men flere Steder, hvor vi tilfældigt kom forbi, spillede de danske Melodier, oftest: „Den Gang jeg drog af Sted“. Lykkelig uvidende om Ordenes Indhold.

Nu læser jeg om Rhinen og Mosel. „Die goldene Traube“ er næsten tom, kun et Par Soldater. Krokonen gaar stille om. Der kommer en fremmed: „Nej, det er kødløse Maaltider i Dag“. „Smør?“, „Nej det har vi slet ikke“. „Vin?“ „Javel, en Flaske Mosel“.

Der synges ikke, der lees ikke, nej, for der er Krig nu. En Krig, som ingen vilde. Hvor er det meningsløst. Vi har jo slet ingen Uvenner end sige en Fjende. Hvorfor slaas vi da? Franskmændne sætter et Skilt op: „Vi skyder ikke“, staar der. Tyskerne svarer: „Vi heller ikke“.

Imens søger højere Instanser at forgifte Menneskenes Sind gennem Flyveblade, Radio og Aviserne. Netop i disse Dage viser de modstridende Beretninger, hvilken løgnagtig og gemen Propaganda, der drives.

Hvis man havde anvendt lige saa mange Penge og Kræfter i Fredens Tjeneste, som nu i Krigens, havde Menneskenes Mentalitet været anderledes.

Tænk om Kejsersalen eller gamle Rømerberg nu ligger i Ruiner ligesom Borgene paa Bjergtoppene. Eller Kölner Dom, dette kolossale Bygningsværk, som man var over 600 Aar om at bygge.

Hvor mon han nu er, den unge, livsglade Mand i Rudesheim, som vilde have saa meget at vide om Danmark og

gerne selv rejse en Tur herop. Eller den unge Marineofficer i Basel Ekspresen? Ham der talte en hel Side i Ordbogen med en af vore Piger, imens en Trup Hitler Jugend Piger i 14 Aars Alderen gik rundt med deres Autografbøger, for at vi kunde skrive vore Navne. Mon Børnene synger endnu? Eller græder de, fordi de ikke mere har nogen Far? Hvor er det meningsløst!

Engang drog jeg ud for med Brask og Bram at tale mod Nazismens Udbredelse i Danmark. Nu er jeg altsaa blevet anderledes indstillet.

Nej, jeg siger stadig: „Bevar mig og mine for Diktaturet, hvorfra det end maatte komme.“

Dog tror jeg ikke paa, at en enkelt Mand er Skyld i Krigen. Men Ansvarret maa hvile tungt paa den eller dem, der er udstyret med eller har taget sig særlig Magt og Myn-dighed.

Polens Erobring var kun Gnisten, der fik det Baal til at fænge, som jeg skrev om i Aarskiftet 1936. Desværre fik jeg Ret. Det er meningsløst at tale om en væbnet Fred. Den Hær, der skulde sikre Freden, blev tværtimod en Trusel imod Freden.

Man fremstiller ikke Materiel, for at det skal staa og ruste op, og naar Drengene laver sig Vaaben, er det fristende at prøve dem. Jeg forsvarer heller ikke Overfald paa andre Folkeslag, ligegyldig om det er blodbeslægtede Naboer eller farvede Folk. Ligegyldig om det er Dage, Aar eller Menne-skealdre siden Erobringen skete.

Det er ikke Mennesker, man vil erobre, men Kul og Malmlejer, Oliefelter og den fede Muld. Ja, netop Jorden, Guds Gave til alle Mennesker. Alt er gjort saa indviklet, og saa er det dog saa jævnt og ligetil: Ikke kræve mere for sig selv, end man til enhver Tid er rede til at give andre.

Naar den nye Tid skal bygges op, maa den hvile paa et solidt Fundament, og det skal være Tillid. Det kræver Respekt for givne Ord og Underskrifter, saa Ære og Ret igen kan komme i Højsædet.

Edvin Lindquist.

„En Dreng, der staar og venter“.

KLOKKEN nærmer sig fire. Han staar og støtter sig til sine Krykker ved Sygehusleddet og ved knap, om han skal le eller græde, men er mest tilbøjelig til det sidste. Nu er Besøgstiden jo snart forbi, og Mor kom ikke, hende, han ventede saa meget.

Aah, hun har naturligvis travlt derhjemme, der er saa meget at gøre, men alligevel. . . nu er det fem Dage siden han sidst havde Besøg.

En Bil svinger op ad Sygehusalléen og hen imod ham. Han kender Bilen, det er en hjemmefra maaske det er hans Moder, men nej. . . Han nikker smilende til de Mennesker, der stiger ud. Det er en Kammerat, de skal besøge, og de har en stor Pose med. Der er maaske Æbler i, maaske Bananer eller Vindruer, Goder, som han, takket være Kammeratens Gavnildhed, faar Del i; men selv om det er Mennesker, han kender, saa er det dog ikke helt det samme, som hvis det havde været hans Moder, der kom.

Det er slet ikke fordi, han er nogen Mordreng, han er en rask og kvik Dreng, og fuld af Livsglæde var han indtil den Dag, Bilen kørte over ham og hans ene Ben maatte amputeres paa Sygehuset.

Det er Forventningen om, at nogen af hans egne vil komme og være sammen med ham bare een Time.

Han har ikke saa meget at fortælle, og hans Moder vel næppe heller, men det styrker saa kolosalt, naar bare hun er der, og værre er det, naar de andre faar Besøg og han ikke faar. Et vemodigt Smil lyser op i hans forventningsfulde Ansigt, da en af Bilens Passagerer kommer hen til ham.

Hvordan har Du det Helmer? Jo Tak, jeg har det skam godt. Vi har det jo saa rart her paa Sygehuset! Hvordan med dem derhjemme? Jeg har en Hilsen til dig fra din Mor og Far! — — Det lettede — bare saadan et Par almindelige Ord. . .

Der er flere Skæbner end hans — og anderledes — men alle længes de efter at komme i Berøring med Verden uden for Sygehuset.

Kig ind til Vennerne paa Sygehuset. . .!

Peter Jensen,
Boeslum.

Laasby i November.

Kære Venner!

Nu er Tiden inde til de smaa og lange Julehilsener, hvis vi skal naa at faa dem med. Det stormer udenfor, men her er dejligt at være. Især naar man, som jeg, er borte fra Hjemmet hele Dagen.

Alt er jo nu saa dyrt, at man kan have nødig at tage hver Skilling med, man kan tjene. Vi fik jo købt Vogn, som var os en god Biindtægt, men Benzinmangelen var der jo ingen, der kunde forudse.

Fra Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Morgen til Kl. 5 om Aftenen arbejder jeg paa Blochs Jern- og Metalvarefabrik i Laasby.

Om Morgenen forekommer Minutterne saa korte, men kommer man derimod til et Arbejde, der ikke er saa interessant, kan Tiden godt falde lidt lang, men som Regel er Arbejdet interessant, enten det er et Litermaal, Lagkageform, Sandkageform eller hvad, der er allermorsomst, at lave de smaa dejlige Linseforme, og saa samtidig tænke sig dem fyldte med lækre Kager. Men

det er ikke det eneste, der fabrikeres paa Værkstedet. Vi laver de berømte galvaniserede Grisetruge, Foder-skovle, Skarnkasser, Foderapparater til større Hønsrier, Avneblæsere, Beslag af mange forskellige Slags og meget andet, som jeg ikke kan naa at fortælle om her. Men hvor saa mange er samlede, er der jo Undertiden Liv og glæde Dage, som f. Esk. en Dag vi var alene hjemme, d. v. s. Chefen var ude, saa blev der splejset til Øl, Sodavand og Wienerbrød og Yngstemanden blev sendt efter det ønskede, og vi holdt Gilde, men ak og ve, Glæden var kun kort, midt i hele Lystigheden stod Chefen i Porten. Det var saadan nogle underlige flove Væsener, der skyndsomst fandt deres respektive Pladser bag Maskinerne. Men da Bloch vendte sig og gik, tør jeg vædde paa, at der lurede et Smil i Øjet. Han har jo ogsaa selv været ung. Men er der Smil og Halløj, er der ogsaa Alvor. En tidlig Morgen, vi var lige begyndt at arbejde, hørte jeg, trods Maskinernes Hamren og Stemplernes Slag, et halvkvalt Skrig bag ved, og hvad saa jeg, Martha, bleg og rystende med en blødende Finger, hvorfra Neglen hang, kun i en Traad.

Aa, jeg blev syg ved Synet, men det var Gud ske Lov ikke saa slemt, som det saa ud til, men naar man ser en af sine Kammerater lide, maa man føle med dem, og undres over, hvorfor det netop skulde ske der, da det maaske var hende, der daarligst havde Raad til at blive arbejdsløs.

Mange kærlige Tanker og Ønsker om en rigtig god Jul og et godt Nytaar til alle Elevskriftets Læsere. En særlig Hilsen til Elever fra Sommeren 29 og ikke mindst Hr. og Fru Johnsen.

Hilsen fra lille Peter.

*Karen og Marinus Sørensen,
Laasby.*

Hvis nogen af Kliken fra København har Lyst at hilse paa mig er min Adresse i Julen: Skrædder Peter Sørensen, Præstegaards Allé 43, København, Brønshøj.

Meddelelser.

I Aarets Løb er følgende blevet gift :

Anna Bang Rasmussen 1935.
Ingrid Kirkegaard 1935.
Magda Priebe 1935.
Metha Steensen 1935.
Maren Skovsted 1935.
Grethe Bundgaard 1935.
Else Nielsen 1935.
Ragnhild Møller 1937.
Johanne Yding 1938.
Astrid Nielsen 1938.
Ragna Thomsen 1939.
Anna Vinther 1939.

Vi ønsker de nygifte hjertelig til Lykke!

Meddelelsen, som vi gamle Elever, Odder-Klikken kaldet, havde i Aarskriftet i Fjor, gav kvantitativt kun et magert Resultat. Kvalitativt blev det derimod en Succes, som nedenstaaende Under-skrifter viser.

Vi gentager ikke Indbydelsen til dem, der læste Meddelelsen i Fjor, selv om den stadig staar ved Magt.

Hvis nye Odder-Elever kommer til Byen, er de hjertelig velkommen i vort Lag.

Vi besøger jævnligt hverandre i større eller mindre Flokke. Engang imellem, som nu i Aften, er hele Familien samlet.

Naturligvis drikker vi Kaffe, synger de gammelkendte Sange og faar os en hyggelig Passiar.

Hilsen til hver især. Glædelig Jul! Godt Nytaar!

Marie Karstoft,
Øresundsgade 25, Ø.

Betty Østergaard,
Løngangsstræde 21, K.

Edvin Lindquist,
Dalvangen 39, Brh.

Jørgen Andersen,
„Bog-Børsen“, Studiet. 10, K.

Ejner Nyboe,
Holtegaard pr. Humlebæk.

Edel Kristensen,
Callesenvej 33¹, Hellerup.

Edith Nielsen,
„Ved Vejen“, Vedbæk.

Martha Jacobsen,
Vesterbrogade 54¹, V.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Elever, Venner og Bekendte fra Sommeren 37.

Magda Petersen, Erna Jensen og Anna Møller,
„Hjørnet“.

En glædelig Jul ønskes Venner og Bekendte fra Højskolen.

Anna Bertelsen, (37)
Drosselvej 4, Hasseris, Aalborg.

Alle Venner og Bekendte fra Sommeren 37 ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Caroline Christensen,
p. T. Aarø Sundvej 15, Haderslev.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Elever, Venner og Bekendte fra Vinteren 38-39.

Peter Jensen,
Boeslum, Ebeltoft.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Familien paa Odder Højskole, Lærere og Elever fra Vinteren 38-39.

Alfred Johnsen,
Nybøl, Hjordkær St.

Vi ønsker Familien Johnsen, Lærerpersonalet, Elever og Venner fra Sommeren 1939 en rigtig glædelig Jul samt et godt Nytaar.

Karen Nielsen. *Astrid Pedersen,*
f. Nielsen.

Alle Aarsskriftets Læsere, Familien Johnsen, Lærere, Lærereinder og Kammerater, sender jeg herigennem min Julehilsen samt Ønsket om et godt Nytaar for os alle og for vort Land Danmark.

Johanne Olsen,
Sommeren 1929.

En venlig Hilsen og Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar til alle Venner og Kammerater paa Odder Højskole.

Henrik Rasmussen (32/33), Folmer Rasmussen (31/32),
Studshoved, Odder. Peter Fabersg. 19² tv,
København N.

Hilsen til Lærere, Kammerater og Venner fra Odder Højskole med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Niels og Kristian Bach,
„Dalhøj“, Fjerritslev.

Hilsen til gamle Venner fra os alle tre paa „Lindely“.

Svend Lykke, Olga og Laurits Laursen.

Alle gamle Elever og Kendinge fra Odder Højskole ønskes en glædelig Jul.

Mange Hilsener fra min Kone og
Erik Dahlerup-Petersen.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Venner og Bekendte.

Anna Laugesen, *Sara Karstoft,*
Søndergade, Ejstrupholm. Mindegade 8, Herning.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Familien Johnsen, Lærere, Venner og Kammerater fra Odder Højskole.

Venlig Hilsen.

Edvard Christiansen, (35-36)
Roerslev Møllegaard pr. Nr. Aaby.

I ønskes alle, Hr. og Fru Johnsen, Lærere og Lærerinder, Venner og Kammerater, ja, dem alle, jeg var sammen med paa Odder Højskole, en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Tak for Sommeren 1937.

Sigrun Andersen,

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte. Med venlig Hilsen.

Troels Svenstrup,
Vinteren 1935—36.

Dagmar Nielsen,
Sommeren 1936.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte fra Højskolen.

Svend Poulsen,
1929—30.

Glædelig Jul ønskes alle Venner og Bekendte.

Katrine Sørensen,
Thorsøgaard.

En rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle Venner og Kammerater.

Johannes Sørensen,
Aarslev.

Alle Venner og Bekendte ønskes en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar. Med Hilsen

Valborg og Regnar Wulff Rasmussen,
Lunddal.

Alle de, vi lærte at kende paa Odder Højskole, ønsker vi en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

Ejra og Karl Lindquist (1933—34)

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle, jeg lærte at kende paa Odder Højskole.

Jørgen Jørgensen,
Elbæk Lærerskole.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Bekendte fra Tiden paa Odder Højskole. Venlig Hilsen.

Ingrid Therkildsen,
Kodallund pr. Rask Mølle St.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Venner fra Højskolen af

Johs. Jensen,
„Stenslund“.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle gamle Elever.
Børge, Gunnar og Ejgil.

Gamle Elever sendes en venlig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul.

Guðrun Iversen.

Vi sender en hjertelig Hilsen til gamle Elever med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Mette og Holger Moseholt.

En hjertelig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul og godt Nytaar ønskes mine Venner fra Sommeren 1936.

*Rigmor Jensen,
Nybogade 214, Vejle.*

Gennem Aarsskriftet vil vi gerne bringe alle vor bedste Julehilsen med Ønsket om et godt Nytaar.

Asta og N. Primdahl.

En venlig Hilsen til mine Venner og Bekendte.

Kirsten Hune.

Gamle Elever og Venner ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar.

*Anna og C. P. Corneliussen,
Lahns-gade 57, Odense.*

Venner og Kammerater bedes modtage en hjertelig Julehilsen og de bedste Ønsker for det nye Aar.

*Anna Østerlund,
Mandalsgade 4, St. t. v., København Ø.*

Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og Kammerater fra Vinteren 35—36 ønskes en glædelig Jul.

*Emmy Larsen,
Trinnerup pr. Arden.*

Rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle.

Karen Larsen.

Venner og Bekendte ønskes en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

*Johanne og Ellen Yding,
Torrild.*

Glædelig Jul og godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte.

*Karoline Jensen,
Torrild.*

En rigtig glædelig Jul samt et godt og lykkebringende Nytaar ønskes alle Venner og Bekendte fra Vinteren 1935-36.

*Peter Nielsen,
Malling Landbrugsskole.*

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte.

*Karl Svenstrup,
Lundum.*

Fra Sjællands Odde, hvor vi nu har slaaet os ned, og driver Sommerpensionat, sender vi vor Julehilsen ud til Venner og Bekendte af Odder Højskolekreds.

Vort Arbejde hindrer os nu i at komme til Elevmøde i Ferietiden, men I er velkommen her, hvem der har Lyst og Løjlighed. Glædelig Jul.

*Lilly og Børge Jepsen,
Pension »Ødden«,
Overby pr. Nykøbing Sj.*

Glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle Venner og Bekendte. (Vinteren 29)

*Alma Klausen,
„Bøgely“, Nr. Langelund,
pr. Filskov St.*

Aarsskriftet skulde jo ikke alene være Budbringer mellem jer og os, det skulde ogsaa være saadan, at Eleverne derigennem holdt Forbindelsen vedlige indbyrdes. Vi beder jer derfor om at sende os smaa Meddelelser og Oplysninger, som kan have Interesse for Kammeraterne, ligeledes er vi taknemlig for Artikler. Send det i god Tid, helst inden 15. November til Laurits Laursen, Boulstrup, eller til Skolen. Husk Adresseforandringer.

Til Skolens 50 Aars Jubilæum modtog vi en Mængde Blomsterkurve og Buketter. Vi nævner:

Hads Herreds Spare- og Laanekasse, Odder Dagblad, Odder Haandværkerforening, Aarhus Amtstidende, Købm. Carl Sørensen, Bogtrykker Eriksen, R. Rasmussen, Studshoved, Hads Herreds Landboforening, Skolebestyrer Pedersen og Hustru, Dr. Møller og Hustru, Gartner Moseholt, Randlev, Odder Handelsstandsforening, Malling Landbrugsskole, Manufakturhandler Bonnesen, Sommerholdet 1932, Sommerholdet 1935 og fra Elevforeningen.

Vi plejer at invitere „De gamle“ fra Alderdomshjemmet til en Eftermiddag paa Skolen. Det havde vi ogsaa i Sommer. Vore Piger spillede „Under Midsommertræet“, og sang for dem, og de var glade og taknemmelige for det.

Vi havde Besøg af „3 Dages rejsende Husmandskoner“ fra hele Landet. Anna Lægaard. f. Jensen (Elev 1931-32) var med.

Mellerup Ungdomsforening havde planlagt deres Udflugt til Aarhus og Odder saaledes, at de sluttede her paa Skolen med en lille Svingom og fælles Kaffebord.

Hvem tør spaa om Sønderjyllandsturen til Sommer?

Fra Kursusudvalget har vi faaet Meddelelse om, at der er bevilget Understøttelse til 44 Deltagere til vort Landbrugskursus i Januar.

Vort Ungdoms-Herberge, D. U. H., har været godt besøgt, vi har haft 481 Overnatninger.

Sidste Vinter havde vi 1 11-Dages Kursus i Landbrug og Regnskabsføring for Mænd og 1 8-Dages Kursus i Havebrug og Fjerkræavl for baade Kvinder og Mænd med ialt 58 Deltagere.

I Sommer havde vi 2 11-Dages Kursus i Husholdning og Kjolesyning for Kvinder med 66 Deltagere. I September havde vi et 3 Ugers Kursus for unge Piger med 9 Deltagere.

Hads Herreds Landboforening indbød som de foregaaende Aar til landbrugsfaglig Dag- og Aftenskole for unge Mænd fra Egnen. Vi havde 2 Hold med ialt 45 Deltagere.

Elevmødet 1940 holdes den 30. Juni. Vi sender jo Indbydelse ca. 14 Dage i Forvejen; men vi vil gerne allerede nu gøre opmærksom paa Dagen, saa I kan holde den fri. Send os et Kort, naar I kommer, og kom saa vidt muligt Lørdag Aften.

Vi holder som sædvanlig vor Vinterfest Fastelavns Søndag (den 4. Februar), og for at ingen skal blive glemt, vil vi gerne gennem Aarsskriftet invitere alle. Kom saa mange som muligt! Aftenforestillingen begynder Kl. 7 pr., og saa skulde vi jo gerne, som vi plejer, have den røde Lygte ud. De, der ønsker Natlogi, bedes sende os et Kort. Vi inviterer kun paa denne Maade.

Venlig Hilsen

Marie og Elisius Johnsen.

Odder Højskole 1938.

Nye Medlemmer.

- Andersen, Otto, Bækken, Serritslev, Vraa.
— Rasmus, Jaungyde, Skanderborg.
Carlsen, Markus, Snærrildvej, Odder.
Frislev, Søren, Holme Mark, Viby.
Jensen, Anders Albæk, Grønbjerg.
— Frode, Østrup, Hornslet.
— Folmer, Aagaard, Bjørnholm.
— Henning, Grædstrup, Brædstrup.
— Jens Peter, Boeslum, Ebeltoft.
— Svend Aage, Stabrand, Kolid.
Johnsen, Alfred, Givskudlund, Jelling.
— Ejgil, Odder Højskole.
— Gunnar, —
Kjær, Arne, Muldvad, Bramminge.
Kjærgaard, Emanuel, Løvel, Viborg.
Larsen, Asthor, Tjæreby, Nykøbing F.
Nielsen, Alfred, Outrup, Nykøbing M.
— Niels Poulsen, Lime, Mørke.
— Thyge, Fannerup Mejeri, Kolind.
— Viggo, Bjødstrup, Rønde.
Nikolajsen, Niels, Lime Mark, Mørke.
Nørgaard, Knud, Enggaard, Outrup, Nykøbing M.

Pedersen, Hjarne Møller, Jenningkæret, Ryomgaard.

— Mehlsen, Hestlund, Give.

Rasmussen, Ejnar, Torrild, Odder.

Stagsted, Erik, Vittrup, Vittrup.

Stenskrog, Møller, Taars Hede, Taars.

Svendstrup, Karl, Spaabæk, Sørvad.

— Kristian, — —

Sørensen, Aage Hjorth, Ejstrup, Terndrup.

— Johannes, Lime, Mørke.

Andersen, Agnethe, Assedrup.

— Inga Margrethe, Heibergsgade 14, Aarhus.

Bertelsen, Gerda, Vollerup, Vraa.

Birkskov, Ninna Margrethe, Malling.

Christensen, Esther, Søndersthoved Mark, Give.

Eriksen, Metha, Nørregade 81, Odder.

Jacobsen, Anna, Gødning Præstegaard, Vemb.

Jensen, Dagny, Østergaard, Lyhne, Ølgod.

— Tove Eli, Rødding, Spøttrup.

Johnsen, Edith Margrethe, Tvede, Randers.

Juel, Katrine, Aaes Skole, Tvingstrup.

Juhl, Gerda, Haldrup, Haldrup.

Jørgensen, Anna Winther, Serritslev Tvingstrup.

— Petra, Grættrup, Thorlund.

Lauridsen, Esther, Østergaard, Lyhne, Ølgod.

Møller, Lilly, Holmager, Halkjær.

Neumann, Magda, Hjorkær, Sønderjylland.

Nielsen, Astrid, Bjert, Vinderup.

— Dagny Skovgaard, Hals.

— Dora, Grønfeldt, Felballe.

— Karen, Søndergaard, Fjerritslev.

— Nanna Weller, Skelund.

— Ninna, Rabis, Karup.

Pedersen, Johanne, St. Restrup, Sønderholm.

Rasmussen, Frida, Torrild, Odder.

— Kirstine, Hvirring, Flemming.

Søndergaard, Klara, Redsted, Mors.

Sørensen, Gerda, Søndergade 41, Ebeltoft.

— Sigrid, Skolegade, Odder.

Thomsen, Bodil, Torrild, Odder.

— Ragna, Skove Roslev.

Yding, Johanne, Torrild Mark, Odder.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

	Side
Det gode Ord. Digt af <i>Jakob Lykke</i>	3
Alvorstid. <i>Elisius Johnsen</i>	5
Veje og Maal. <i>Jakob Lykke</i>	9
Det danske Samfund. <i>Einar Sørensen</i>	12
Et Besøg hos Jeppe Aakjær. <i>Thorvald Madsen</i>	15
Tale ved Højskolens 50-Aars Fest. <i>C. P. Corneliussen</i>	21
Odder Højskole 1889—1939. <i>E. M.</i> i „Højskolebladet“.....	27
Aaret, der svandt. <i>Elisius Johnsen</i>	32
Paa Tur i Grænselandet. <i>Alfred Beck</i>	46
Per Henrik Ling. <i>Peter Nielsen</i>	56
Hvor er det meningsløst —! <i>Edvin Lindquist</i>	64
„En Dreng, der staar og venter“. <i>Peter Jensen</i>	69
Et Brev. <i>Karen Sørensen</i>	70
Meddelelser og Julehilsener	72
Nye Medlemmer	79

TH. ERIKSENS BOGTRYKKERI - ODDER
TELEFON 999